

Taxa postala
plăteie în num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóh
tal: ROMANIA
1 LEU POSTA

10. Telefon: 8-61.
Havonta 110, negye
évre 600, egészévre 1
földre: Havonta 2, 1
félévre 12, egészévre 20
detések díjazás szerit.
KELET a transilvaniai
zsidóság egyetlen politika-
ja. Cikkeink utányomását
forrás megjelölésével engedj
meg.

KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Bármentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felső szerkesztő: Jámor
Ferenc. Búcsresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Csütörtök, 1937. május 27.
5697. EV. XX. ÉVF.
SZIVAN 17. 117. SZAM

Az Univesul, Rockefeller és a zsidó-demokrata sajtó

Az „Univesul“, mely talán mégsem azonos a „Porunca Vremii“-vel, amikor antiszemizmusból utazik — egyre gyakrabban utazik — logikai salto mortaleban és fordított irányzatában nagyon kevés eltérést mutat az antiszemita hecc-sajtó magatartásától.

Ezt a magatartást most Rockefeller halálával kapcsolatban ismétli meg és hangsúlyozza ki az Univesul és pedig annak apropójából, hogy a „sáradarai zsidó-kommunista-demokrata-kapitalista“ sajtó a legteljesebb tárgyilagossággal állapította meg, hogy a maga nemében erélyes és nagystílű férfiú volt.

A demokrata sajtó a tényeket és az amerikai közfelfogást regisztrálta csupán Rockefeller kapcsolatban, de az Univesul munkatársa a demokrata sajtóban az elhunyt mil-liódorsól írott cikkekkel azt a műveltségére és informáltságára fölülbő jellemző megállapítást vonta le, hogy a sáradarai sajtó csak azért irt elismerőleg Rockefeller képességéről, mert az zsidó volt és ráadásul — kapitalista zsidó.

Mi ebből az alkalmából nem firtatjuk, hogy például Stelian Popescu nr kapitalizmusa miben különbözik a zsidó kapitalistáktól, csupán annak a megcáfolhatatlan tények megállapítására szorítkozunk, hogy Rockefeller se maga, se egyetlen őse nem volt zsidó, hanem jámbor baptista zenki-farmerek ivadéka volt, aki hatalmas vagyonát természetesen kapitalista módra, tehát nem egészen fair-módon szerezte.

S hogy az Univesul mégis zsidónak teszi meg Rockefellert, ezt nyilván nem Rockefeller emlékének, vagy pláne ragadozó kapitalizmusának kompromittálása kedvéért teszi, hanem hogy antiszemita vágyálmait kielégítse, hogy az annyira diszkreditált, ostoba mesét tálahason fel újra olvasóinak, amely szerint minden zsidó-kapitalista, viszont minden kapitalista zsidó — egyben kommunista is.

Kár, hogy Rockefeller a tulvilágon valószínűleg nem az Univesult olvassa, mert különben egyenesen ő küldene cáfolatot a lap cikk-trójának.
Ami — jó pénzért — az Univesul valószínűleg nem tagadna meg, annak ellenére, hogy olyan rossz véleményvel van az elhunyt amerikai milliommórol.

Szentöl-szembe és a kulisszák mögött

Csodálatos hely az a Genf ott, a csodálatos pártján.
A lázongó kedélyek, a ravasz és számító diplomaták, akik tegnap még egymás ellen lövöldöztek ki kártyáikat, itt egyszerre mosolyra esücsörítik ajkaikat s elbűvölő charmer-nal biztosítják egymást mulhatatlan barát-ságukról és odaadásukról.

Antonescu a legnagyobb szivélyességgel tárgyalta Litvinovval, Delbossal és Krotfával s a tárgyalások során kiderült, hogy mindenben egyetértenek egymással.
Már tudnillik szentöl-szemben. Mert viszont a kulisszák mögött nem egészen ilyen szivélyesek és barátságosak a helyzetek és alakulások.

Beck nemrégiben járt Bucurestiben s állí-talag arra akarta rávenni a kormányt — s talán nem is egészen eredménytelenül, — hogy szakítson a szovjetekkel szembeni barátságos politikával és lépjen a német-olasz-angol szovjetellenes blokk tagjai közé.
A híradarak arról is elég fennhangon csip-pelnek, hogy Jugoszlávia és Csehszlovákia között a kisanant-államok közötti régi szov-jeti kapcsolatok megmaradnak s Belgrád szem-e-re epedőben tekint Róma és Berlin felé.
A helyzetet a valóságban az a bizonytalan-g jellemzi, mely azokat a néket szokta el-gyűzni, akik számos udvarlójuk, vagy hódoló-g között nem tudják, hogy melyiket szeres-sék.

Az európai zűrzavar kétségteletlenül meg-ártja a legbiztosabb koponyák tisztánlátását még pedig annyira, hogy szem elől té-

A nemzeti parasztpárt győz, de a jobboldal jelentős tért hódított a megyei választásokon

Mihalache válaszol Goga beszédére. Vizsgálat a kontingen-tálási hivatalnál

Bucuresti, május 26. A kormány gazdasági bizottsága ma délelőtt Tatarescu elnökletével ülést tartott. Ezt megelőzően a miniszter-elnök hosszasan tanácskozott Pop Valer ipar-ügyi miniszterrel. Beavattottak szerint az ülés-en a nemzeti munkavédelem problémáján kívül főleg a spekuláció kérdésével foglalkoz-tak. A kormány energikus lépésekkel akarja elejét venni a további árdragulásnak és ezzel kapcsolatosan kikérte az összes érdekképvise-letek véleményét. Inculét helyettes minisz-terelnök vezetése mellett külön miniszteri bi-

zottság vette át az árdragulás kérdésének tanulmányozását.
Több ízben beszámoltunk azokról a vádak-ról, amelyeket a nemzeti parasztpárt hivata-los lapja Pop Valer iparügyi miniszter ellen emelt a kontingentálási hivatalban történő visszaélésekkel kapcsolatban. Pop Valer Ju-goszláviából való hazatérése után Tata-recu Dinu Bratianu közbelépésére vizsgá-latot rendelt el, amelynek eredményeképpen hír szerint a kontingentálási hivatal több tisztviselőjét felfüggeszti.

Nagy nemzeti parasztpárti győzelmek a községi választásokon

Tegnap az ország több pontján tartottak községi és megyei választásokat, amelyek eredménye jellemző módon tükrözi vissza a pártok közötti erőviszonyokat. Az eredmé-nyek összesítése alapján a nemzeti parasztpárt érte el a legtöbb szavazatot, de a cuzis-tákról ismételtlen kiderült, hogy Beszarábiá-ban, legalább is annak néhány megyéjében, fölényesen vezető helyet foglalják el az ösz-szes többi pártokkal szemben. Az eredmények a következők:

Romanat megye: liberálisok 14.513, nemzeti parasztpárt 13.846, cuzisták 8500, Argetoianu 5425, vaidisták 4289, georgisták 4095.
Az eredmény alapján a liberálisok 8, a nemzeti parasztpárt 7 mandátumot kapott.

Dolj megye: nemzeti parasztpárt 25.896, li-berálisok 24.402, cuzisták 16.120, vaidisták 9339, georgisták 6459 és Argetoianu 4196. A megüresedő 18 mandátumon a nemzeti pa-rasztpárt és a liberálisok egyenlő arányban osztoznak.

Dambovița megye: nemzeti parasztpárt 23.569, liberálisok 13.988, cuzisták 5999, vai-disták 5955, georgisták 4791. A nemzeti pa-rasztpárt 9, a liberálisok 8 mandátumot kap-tak.

Orhei megye (Beszarábia): cuzisták 19.624, liberálisok 9942, nemzeti parasztpárt 5015, vaidisták 1811, polgári blokk 2174.

Hotin városban a liberálisok 1121, a nemzeti parasztpárt 514, a cuzisták 213 és a georgisták 143 szavazatot kaptak. Az erd-mény alapján a liberálisoknak 10, a nemzeti parasztpártnak 4 mandátum jutott.

A tegnapi választások összesített eredmé-nye:

nemzeti parasztpárt	68.320
liberálisok	62.777
cuzisták	52.049
vaidisták	22.296

Mihalache nagy filippikája Gogáról
A Cuza tiszteletére rendezett banketten Goga emlékezetesen azt a követelést állította fel, hogy a liberálisok távozása után tábornok-közből, vagy tisztviselőkből álló választási kormány alakuljon, míg a rend fenntartását aktív katonatisztekkel kinevezett prefektusok biztosítsák az egyes megyékben. Mint a demok-rata sajtó megjegyezte, Goga bizonyára nem véletlenül tette a katonák kinevezéséről

szóló javaslatot, hanem abban a reményben, hogy a választások irányítására érvényesülni fog egy bizonyos szellem, vagy hangulat, amely a hadseregben észlelhető. Mihalache tegnap Rucăr községben beszélt választói-nyúl és ez alkalommal válaszolt a Cuza-ban-keppen elhangzott felszólalásokra is. Miha-lache a liberális párt kormányzásának bírálata után annak a reményének adott kifeje-zést, hogy megannyi mesterkedés után most végül igazságot fognak tenni a nemzeti pa-rasztpártnak. Goga a minap semleges kor-mánnyt ajánlott. Es azt a kijelentést tette, hogy eddig minceni, ahol választások vol-tak, a cuzisták iránt nyilatkozott meg a bi-zaalom. Arra az esetre, ha a nemzeti parasztpártot hívnák hatalomra, tömegzavargásokkal fenyegetőzött, mondván, hogy „Cuza és én nem tudnók többé megakadályozni a vi-hart“. Azt kívánja Goga, hogy haladjunk a politikával az egyes uton és felszólít en-gem, hogy nyilatkozzak a semleges választási kormány kérdésében, mert hogy az, aki ezt nem fogadja el, fél az ország akaratától.

En nem akarok ilyen fellírlől válaszolni Gogának — folytatta beszédét Mihalache. — Gogának mindenesetre igen nagy ma már a bátorsága, ha arra gondolok, hogy nem messze ettől a helytől, a Plăisurul-hegyen hat hétig álltam a századdal, miközben Goga levetette magáról a nagy üzletek kirakatában látható egyenruhát, amelyet a Calea Victo-rián megcsodáltak a hölgyek, elutazott Pá-rizsba és Blanc Arisztid költségén töltötte ott az időt.

Mihalache, miután hosszasan vázolta Goga portréját, kijelentette, hogy az összes eddigi megyei és községi választások a nemzeti pa-rasztpárt elsőbbségét bizonyítják Goga párt-jával szemben.
— Baldwin ebédet adott az angol királyi pár tiszteletére. Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök az este a Downingstreeten diszebédet adott VI. György király és Erzsé-bet királyné tiszteletére. Az uralkodópáron kívül az estélyen ötven meghívott vett részt, köztük a Kormány tagjai, a dominiumok miniszterelnökei, Attlee őrnagy a munkás-párti ellenzék vezére és Sir Archibald Sin-clair, a liberális ellenzék vezetője.

jobbra és balra pislant, az könnyen kerülhet abba a sünyos helyzetbe, hogy egy perdőntő jelentőségű történelmi helyzetben tényleges és igazi barátok nélkül marad.
A genfi játék, szentöl-szemben való hódoló és elismerő mosolyok tehát aligha fogják a béke ügyét szolgálai, ha közben a kulisszák mögött ezek a mosolyok egy kétszínű maga-tartás fintaorává torzulnak s a végén az lesz a helyzet, hogy a barát ellenségként fogja felismerni a barátot s az ellenség a döntő pillanatban éppen látszólagos ellenfeleiben találja majd meg cinkestársát.

Breszlitovszk

Breszlitovszk (a jiddis nyelvben Briszk és a reszponzum-irodalomban Briszk d'Lița) komoly zsidó város. Breszlitovszk-ban már 500 évvel ezelőtt fejlett zsidó hitközség létezett. Kazimies uralkodása előtt a breszlitovszki zsidók komoly sze-repet vittek az ország életében, s ez a király jóváhagyta és megerősítette a zsi-dóság összes előző privilégiumait. Abban az időben, a tizenötödik században a zsidóság kezében futottak össze az álla-mi pénzügyek száalai. A zsidók nagy üzle-teket bonyolítottak s ugyancsak ők kezelték a legtöbb nagybirtokot és erdőseget.

1495-ben kiűzték a városból a bresztlitovszki zsidókat. Felosztották javaikat, házaikat s a zsinagógát katolikus temp-lommá alakították át. De alig nyolc esztendővel a kiűzetés után újra megengedték nekik a városban való letelepedést, a kato-likus templomból újra zsinagóga lett s ugyancsak visszaadták nekik házaikat és temetőjüket. Emellett királyi dekrétum kötelezte a lakosságot, hogy a zsinagóga restaurálásához tégliakat adományozzanak, „mivelhogy a zsidók az ő templomukban könyörögnek istenhez miértünk, a mi lo-vagjainkért és alattvalóinkért“. Ugyan-csak rendeletet bocsátott ki a király, mely szerint a zsidók — tekintve, hogy kereske-delemmel foglalkoznak és hozzájárulnak az ország meggazdagodásához — az ösz-szes adók egynegyed részét fogják élvez-ni. Abban az időben az államnak elsőren-dű érdeke volt, hogy Breszlitovszkot fel-építsék, s mindent elkövetett annak érde-keben, hogy az addigi faházak helyére kö-épületeket emeljenek. Azok a zsidók, akik házat építettek nagy kedvezményekben részesültek.

A 16. század végén Breszlitovszkban élt Reb Saul Wahl, a legendáshírű zsidó vezér, aki az interregnum alkalmával egyet-len éjszakára Lengyelország királya volt. Reb Saul Wahlnak óriási befolyása volt udvari körökben és ezt a befolyást a zsidó köz érdekében használta fel.

Reb Saul Wahllal az élen bizottság je-lent meg a pénzügyminiszternél és panasz-t emelt amiatt, hogy nem fizetik ki a zsidó-ságnak törvény szerint kijáró adórészesedést. Reb Saul Wahl jelszavát épített Bresz-litovszkban, amely rövid idő alatt hírnevet vívott ki magának és Európa különbö-ző részeiből, így Németországból és Olasz-országból is vonzotta a tanítványokat.

1637-ben, tehát pontosan háromszáz évvel ezelőtt feszült lett a viszony a zsidók és a céhek között és összeütközésre került a sor. Háromszáz esztendővel ezelőtt szin-tén felgyújtották a zsidó üzleteket, fosz-togatták az árukészletet és megverték a zsidó lakosságot.

Viszont abban az időben a felek békés megállapodást kötöttek, az itt következő feltételek alapján:

1. A magisztrátusnak kötelessége rá-parancsolni a polgárookra, hogy szolgálta-sák vissza a zsidóságnak az elrabolt hol-mikat, amennyiben a zsidók kikutatják azokat. Ugy szintén kötelessége a keresz-tény lakosságnak bejelenteni a zsidókkal szemben fennálló tartozásokat, (ez arra az esetre szól, hogyha az üzleti könyvek meg lettek semmisítve).
2. Vissza kell vonni azokat a pereket és panaszokat, amelyeket a tüzvész alkalmá-val elrabolt és elpusztított tárgyak ügyé-ben különböző fórumoknál folyamatba tet-ték, de a zsidóságnak is joga van visszavenni holmiját, bárhol is találja azokat.
3. A céhek kötelesek segédkezet nyújta-ni azoknak a rablóknak a kézrekerítésében akik a börtönből megszöktek.
4. A város rendjének biztosítása érde-

kében őrség állítatik fel, mely felerészben zsidókból, felerészben keresztényekből áll.

5.) Szigorú eszközöket kell igénybe venni, hogy a jövőben előfordulható zavargásoknak elejét vegyék.

A zsidósággal szemben a legellenes; e-sebb magatartást a jezsuita iskolák tanítványai tanúsították. Ezek gyakran intéztek támadásokat. A zsidók azonban védekeztek s az iskola rektora panaszt nyújtott be, amiért a zsidók védekeznek.

A Chmielnitzki-féle kozáklázadás idején a bresztlitovszki zsidóság sokat szenvedett. Több, mint kétezer zsidót mészároltak le a vérengző kozákvézer bandái, sokan megszöktek Orosz-Lengyelországra és Danzigba.

Egy orosz pap az alábbi képet festi a Chmielnitzki-féle eseményekről: „Bresztlitovszk le van rombolva. A piacon egyetlen üzlet sem lehet látni. Minden ajtó, kapu, ablak össze van törve, egyetlen ház sem maradt épségben.”

De alighogy elmúltak a viharok, a zsidók visszatértek a városba és igyekeztek azt újraépíteni.

Jan Kazsimiezs király speciális rendeletet bocsátott ki a zsidó lakosság, a zsidó kereskedelem, valamint a zsidó malmok és árendák megvédése érdekében.

1660-ban újabb szerencsétlenség szakadt a bresztlitovszki zsidóságra. A moszkvai katonaság elfoglalta a várost és beszüntette az összes zsidó privilégiumokat. Jan Kazsimiezs király azonban magáévá tette a zsidóság ügyét és parancsot adott ki, amelyben megtiltotta a katonaságnak, hogy a zsidósággal szemben követelésekkel lépjen fel, nem szabad követelmények se pénz, se kenyeret, se lakást. Aki ellen-szegül ennek a parancsnak, az a katonai hadbíró által lesz megbüntetve. A király mentesítette a zsidóságot az adóterhek alól és összes adósságaikra három esztendő moratóriumot adott. „Mivelhogy a zsidók megszenvedtek a moszkvai ellen-ségtől.” Litvánia marsallja, a királyi parancsal egybehangozva, hadbíróhoz elé való utalását rendelte el mindazoknak, akik megtámadták a zsidóságot és kirabolták.

Külön királyi rendelet tiltotta el a munkásságnak a zsidók szóban való megsértését.

Régi zsidó hitközség a bresztlitovszki, s rengeteg könyvben van megírva ennek a városnak a története. Zsidó tudósok város volt Bresztlitovszk, tragikus zsidó élmények és események színhelye, ahol azonban megnyilatkozott a zsidó fenség is.

1905-ben, a cári uralom alatt véres pogromok színhelye volt Bresztlitovszk. A pogromnak sok halálos áldozata is volt. A világháború alatt szintén erős megpróbáltatáson ment keresztül ez a város, — de a zsidó energia csodákat művelt és a város újra felépült. Nagyban hozzájárult ehhez az újraépítéshez az amerikai zsidóság.

Bresztlitovszk neve a bresztlitovszki békével került bele a világtörténelembe. Itt kötötte meg a német-orosz különbékét Hoffmann tábornok Trockij Leoval. Most újból világhírt szerettek e megpróbáltatott városnak a hulgánok, amikor lerombolták a zsidó Bresztlitovszkot. De a régi zsidó város újra fel fog épülni. A lengyelországi antiszemita lapok remélik, s ennek a reményüknek állandóan kifejezést adnak, hogy a zsidó Bresztlitovszk el törlötetett a föld színéről és a bresztlitovszki zsidó kereskedők és iparosok sohse fognak bimi talpra állani. De a zsidóság meg fogja tenni kötelességét, támogatni fogják a szenvedőket és károsultakat s a zsidó Bresztlitovszk meg fogja élni a vigasz napjait.

Möller: BETON és VASBETON

Új, kitiűnő szakkönyv, sok rajzzal, táblával, számítással 330 lej LEPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel.

A hitehagyott Wieder Mechel elferdült élete

Mit vártak Mihail Wiedertől a keresztiszülői?

Oradea-Nagyvárad, május 26. Azt kérdeztem, hogy miért indítottam el a 200-ak akcióját? Nagyon egyszerű a dolog. Tudod, köztünk, a mesümedek között kétségbeesett állapotok uralkodnak. Figyeld meg, ha valaki kitér, úgy tesz, mintha egy egész életre szóló bünt követett volna el. Lehet az illető egyébként okos, nagyszerű ember, a kitérés után mégis úgy elbukik, mint egy patkány és nem mer többé kijönni a napra. Kinosan takargatja a dolgot, nem beszél róla és szörnyen zavarban van, ha társaságban valárról beszélnek. A hiba szerintem csakis a szervezetenlenségben rejlik. Nincs ideológia, nincs szervezet. Ezért gondoltam, miért ne volna egy mesümed-rend, öntudattal, programmal és határozott célokkal? Miért ne lehetne a kitért zsidónak is gerinces magatartása? Hát ezt a rendet akartam én megszervezni, úgy alaposan: mesümed-chevrákkal, mesümed-rasekolokkal, mesümed-gabekkal, s később sajtóval meg irodalommal. Tárgyaltam erről néhány vezető zsidóval s miután láttam, hogy komoly mozgalmaknak van lehetősége, kapcsolatokat kerestem magassabb egyházi körök felé.

(Összes eddigi beszélgetéseink során Mechel Icig Wieder most használja első ízben ezt a szót „mesümed”. Meg is jegyzi rögtön, „undorító szó, az összes nyelvek legcsunyább szava, s én hiszem, hogy amikor egy rendes zsidó ezt a szót hallja, a hideg fut végig a hátán.”)

Amikor az egyházi körökkel való kapcsolatok ér, Mechel Icig megáll. Ugyilátszik, itt új fejezet kezdődik.

Amire Mechel Icig nem számított Az elmúlt tél országos szenzációja, a bu-

Egy vicc buktatja meg a 200-ak akcióját...

— Elég a bizonyítékokból, hiszem, hogy te indítottad el az akciót, mindent hiszek. Dehát mégis, ki futja te a dolgot? Hol fenekelt meg az akció? Mit szoltak ehhez az illetékes tényezők?

— Ugy volt, hogy elmentem a „főhöz”. Mondom neki, hogy óriási esemény van külszöbön, a történelem során még nem volt rá példa, hogy előkelő zsidó emberek minden külső kényszer nélkül, önszántukból keresztény hitre akarjanak áttérni. Kérdi tőlem az öreg „fő”: s mégis, mi érlette meg ezeket az emberekben ezt az elhatározást? A meggyőződés — mondom én — persze, hogy csakis a meggyőződés. Igen, a meggyőződés — mondja ő és lead egy viccet. Figyeld ide: „Három mesümed utazik a vonaton. Aziránt érdeklődnek, hogy ki milyen ok miatt tért ki. Az egyik szerelemre hivatkozott; „Nem bírtam leküzdni az érzésemet, s a lány szil-lei nem akarták másképpen hozzáadni”. A második karrierjére hivatkozott, a vállalat cégjegyzője volt, az igazgató meghalt, a vezetőség követelte, hogy azt a keresztlevéldolgot rendezze el. Amikor a harmadik mesümedre kerül a sor, azt mondja: „Meggyőződésből tettem”. Mire mind a kettő rávágja: „ezt meséld azoknak a buta gajoknak...”

A szakáll-história

Hárman vagyunk a társaságban. Kettőnkön kívül itt ül Fuchs László dr., sfántu-georghie-sepszentgyörgyi orvos. Alig egy órája, hogy megismerkedett Mechel Iciggel és máris nagyon összemeglekedtek. Orvos-barátomnak köszönhető, hogy Mechel Icig természetellenes vonzalmával, a szakáll-fétisizmussal hozakodik elő. Ez a szakáll-história külön fejezet. Az ö kificamadott életének legjellegzetesebb fejezete.

Nyíltan beszél erről, s van valami önszánalom a mögömben, ahogyan sajátmagáról harmadik személyben beszél. „Hát így viselkedik Mechel Icig”, rendes ember volna Mechel Icig, csak ne volna beteg”, „Mechel Icignek a dolgát is megette a fene”.

Fuchs dr. kérdezi, firtatja. Érdekes az, amit mond, nagyon érdekes, az orvos számára talán egy kis betekintést ad ennek az elferdült léleknek a labirintusába. Kérdi, hogy kezdődött, mikor kezdődött, mik a tünetek, hogyan áll álmodokkal, hevílésekkel, s más jelenségekkel.

Mechel Icig nyíltan válaszol: — Talán az apám szakállra vonzott először, talán a tanítómé, akéhez háromszentendős koromban vittek el.

S miután minden átmenet nélkül, anélkül, hogy az előbbi kérdésre választ várna, folytatja:

— Doktor, még nem volt nálam, jöjjön és

curesti 200-ak akciója, amely azzal a céllal indult, hogy tömeges valláscsere útján oldja meg a zsidókérdést, pontosan akkor, amidőn vezetői magasabb egyházi körökkel kezdtek tárgyalásokat, új fázishoz érkezett. S Mechel Icig szavaiból azt veszem ki, hogy ezzel a fázissal az ő életében is új fordulat állott be.

Ilyeneket mond:

— Smád'n iz á micvo — a térítés jótétemény. Benne van a kereszténység dogmájában. De amióta divatba jött a modern fajelmélet, zsidó emberrel szemben nem áll fenn többé az a szent kötelesség.

Vagyis:

— Azért nem számítottam arra, hogy a jobboldal ilyen hevesen fog támadni bennünket. Emlékszel, mit írt a Porunca Vremii egy vezércikkben? Azt írja a Porunca Vremii: „A zsidók most el akarják venni a templomunkat és el fog következni az idő, amikor a pátriárka szent székében egy volt Moskovits fog ülni”. Nem rossz, mi?

Es hozzászetszi:

— A 200-ak akciójával új valóságra döbben-tem. Tessék, elmennek Indiába, felkutatnak egy „minjen” cigányt, azokat megkereszte-lik, az misszió; de 200 előkelő bucuresti zsidó — semmi...

Mechel Icig azt hiszi, hogy én kétségbevonom az ő vezető szerepét, hogy kételkedem a szavában, mert hitetlen kiszedi tárcáját, idegesen kutat benne, majd pársoros levelet szed elő és diadallal lobogtatja: „Idézzé, Kompanietz írta, hallottál Kompanietzről, idefigyeld, 300 millió alaptőke, azt írja, hogy okvetlenül keressem fel, fontos beszélínvalója van velem”

nézze meg, milyen nyomorult viskóban lakik a legnagyobb keresztény talmudtudós.

„Gaj vagyok!... gaj vagyok!...”

Vacsoráról esik szó, egy vacaresti zsidó vendég mellett döntünk. Villamoson megyünk. Mechel Icig tüntet a román beszéddel, hagosan káromkodik akkor is, ha semmi oka rá. Arról beszél, hogy a diákzavargások idején bátran járt a tüntetők között. Ő keresztény román.

— Amikor bemegyek valahová, kérdem: Tudja, hogy ki vagyok én? En Wieder vagyok, — s a legtöbben azt mondják, tudom, hallottam.

Majdnem azt mondja: Nézzétek, románok, keresztények, én közétek tartozom, én a titek vagyok, legyetek büszkéek és boldogok, hogy körötökbe jöttem.

Az az érzésed, hogy Mechel Icig kompenzációt keres, lelki kiegyenlítődést vár. Hogyha ő lemondott népéről, megtagadta fajtájával a közösséget, értéktelenné jelentette ki azokat a tudományos és erkölcsi értékeket, amelyeket egy negyed századon át gyűjtött, eldobta a vallását, ősei hitét, eltaszította magától baráti körét, — hát valamit csak kellett kapnia annak ellenében. Valahová csak tartozik ő is. Már nyolcadszor ismétli: „gaj vagyok”, „gaj vagyok”, s hogy nekünk is bebizonyítsa, hogy közéjük tartozik, rászól a villamos jegyszédőjére:

— Esti romin? (Román vagy?)

Mechel Icignek rossz az akcentusa. Csak három éve tanulja a román nyelvet, a jiddis melléköngéje még erősen benne van. Az utolsó szóttagot hibásan, i-vel ejti.

A jegyszédő megbámulja, nem érti, ki akár itt románosságával felvagni előtte. A jegyszédő nem akar vitatkozni, fölényesen rávágja:

— Ba nu — sunt turc.

Végignézz rajta és tovább megy. Mint aki azt mondja, ha már te is román vagy, akkor én török vagyok...

Mechel Icigből az egész uton egy hangot sem lehet kiszedni. Nahát, hogy mennyire be van ágyazva a románosságba egy ilyen villamos jegyszédő? Hogy mennyi előnye van neki, — vele, az egykori felavatott ortodox rabbi-val szemben...?

Mechel Icig a gettó zsidói között

(A Vacarestiben ösmerősök üdvözlik Mechel Iciget. Megtudjuk, hogy gyakran fordul meg a bucuresti gettóban. Vesz egy jiddis újságot, cigarettát és más apróságot. Megáll a könyvesbolt előtt, ahol zsidók csoportosulnak, kezét nyújt és furcsa mosollyal az ajka körül beszél, figyel, vitatkozik. Sokan állják körül. Érdekes figura a gettó számára. Az aberált lélek mindig hálás anyag volt, az embereket érdekli az ilyesmi. Mechel Icig tisztában van ezzel és beteges kéjjel élvezzi a szituációt. Tulajdonképpen mi ez az ember?)

Furcsa kreatura: zsidó, rabbinikus tudás, chaszid világgép, aszkézis, szakáll-fétisizmus, nagyzási hóbort és ez a komplexum begöngyölítve a kereszténység köpenyegébe...

Valahányszor a Vacarestibe jön, mindig megbámulják. S ő gyakran jön, mert neki szüksége van arra, hogy megbámulják...

Mit vártak a „volt rabbittól”, aki kitért...

A kis zsidó vendéglőben a harmadik pohár sör után azt mondja: „Várnak tőlem valamit... várnak... csak várnak... Tudjátok, milyen borzasztó az, ha az embertől várnak?”

Ez a néhány felszájjal elhullatott szó, ez a spontán nyilatkozat rávilágít azokra az okokra, amelyek Mechel Icig utóbbi csalódásaiban szerephez jutottak.

Mert tényleg borzasztó az, ha várnak az embertől. Különösen borzasztó, ha annyian várnak, s ha azt várják, amit bizonyos körök vártak Mechel Icigtől.

Nemde, Mechel Icig kitért. Nagy dérel-durrall repítették szét a hirt. Egy rabbi tért ki, egy zsidó rabbi. A jobboldali sajtó kapott az alkalmon, invitálták, edesgették. Ha 10 sort küldött egy lap szerkesztőségének, 100 soros kommentárt fűztek hozzá és azt mondták, ime: egy keresztény hitre áttért rabbi vallomása. Egy volt rabbi, egy zsidó teológiai iskola volt ágazatója, aki nagy lelki küzdelmek után elhatározta, hogy leveti magáról a rabbinusok kaftánját és megtér a kereszténységhez.

Ez igen — mondták és dörszölték kezüket — ez majd fog nekünk beszélni. Mesélni fog arról, hogy már 3000 évvel ezelőtt könyvet nyomtattak a zsidók és abban tették közzé a rituális gyilkosság használati utasításait, ő majd el fogja nekünk mondani, hol székel a nemzetközi zsidó maffia, amely a nagytőke segítségével összefog a város Moszkvával és a kereszténység felkékne megméltelyezésére tör. S arra gondoltak, ez a volt rabbi majd zsírálni fogja azt a tömteletlen hazugságot, amit ők terjesztenek.

De lássuk, mit adott és főleg mit adhatott Mechel Icig?

A keleteurópai hitszónokok édes melódiáját, szellemes magyarázatokat a „perek”-hez, az atyák mondásaihoz, egy jó „pestilit”, valamint a chaszidizmusból, egyszóval 40 irástudó generáció örökségét.

Igy mondja:

— A teológiai főiskola internátusában laktam. Minden reggel részt vettem a közzé-imán. Mondom egyszer, hagyjatok, majd el-recitálom én a „Tatul nostru”-t. Megenged-ték. Szép wisznitzi dallammal énekeltem. Megmutattam nekik, hogy mit tudok. Óriási sikerem volt.

Vagy:

— Karácsonykor én is hivatalos voltam a díszbédre. Kér „az enyém”: énekeljek valamit zsidó nótát. Elmondtam az „Atu buchá-cuni”-t, úgy, ahogy a rebe szokta. Csak lát-tad volna, micsoda tapsot kaptam...

De az, amit Mechel Icig adott, jó lehetett egyszer, érdekes lehetett kétszer, de egyáltalán nem képezheti egy tartós népszerűség bázisát.

S itt érte Mechel Iciget élete nagy csalódása. Azok a fővárosi körök, amelyek ösmerék Mechel Iciget, az ő egész komplexumát valami különös és torz, kalandos és aktualitást veszített dolognak tartják.

Mechel Icig egyáltalán nem érdekli őket. Semmi közük hozzá...

Schön Ders

(Transilvania Karlsbadja)

Bixad gyógyfürdő

Nyitva június 1-től

Ivókura

Ásványvíz, szénsavas, kénes, gyöngy-habfürdők, speciális bélfürdők. Legmodernebb hidegvíz gyógykurák, iszap-pakolások, inhalatórium.

Strandfürdő

Állandó fürdőorvos. Kitiűnő keresztény kóser konyha. Diétás koszt, mérsékelt árké. Prospektus díjtalanul küld.

Fürdőigazgatóság: BAIE BIXAD Jud. Satu-Mare.

Alig egy kétmillió v...
rült franci...
millió szak...
messziről...
főttkárt.
reivel érin...
makózi sze...
országos s...
tusait. Eze...
aután a m...
minden eg...
vezeték...
vezetek...
nemzeti b...
ság, amely...
szervezeté...
bizottságá...
két egysz...
ciós bizott...
választ. E...
vonként a...
ez a 35 ta...
tőbizottsá...
a nyolctag...
Jouhaux...
tikája éve...
szakszerve...
keveselték...
programja...
kasság jo...
társadalmi...
kommunis...
egy két é...
kereteibe...
kommunis...
te hires fe...
ra.

Ez a vis...
szakszerve...
erős akció...
tanácsában...
chon és R...
mellé eller...
nöki taná...
szervezeti...
a tanácsba...
kommunis...
A franc...
Blum-korm...
haladja az...
reteibe be...
ti iskolázo...
nem ismer...
tek feygel...
hárommill...
sőséges ag...
még ma i...
szakszerve...
szakszerve...
jük főit...
kard, mer...
hetti a bal...

A mun...
tion Natio...
vagy ubra...
du Patron...
az új idők...
valamikor...
vezetőség...
del-ékn...
sen demok...
sadalmi v...
né vált n...
hogy sok...
nak a köz...
lyett néps...
küzdöttér...
újságíró...
lőben mod...
látott a s...
dő metód...
Ma a h...
szervezet...
kézművess...
ponti tan...
képviselve

Láthatatlan erők látható harcai a francia közéletben

Lesz-e „treuga dei” Franciaországban.
A CGT és a CGPF küzdelme

Párizs, május hó

Alig egy évvel ezelőtt megközelítőleg kétmillió volt a szakszervezetekben tömörült francia munkások száma. Ez a kétmillió szakszervezeti munkás csak nagyon messziről ismerte Leon Jouhauxot, a híres főtitkárt. Ő csak a helyi szervezet embeivel érintkezett és csak a megye szakmaközi szakszervezetében és szakmájának országos szövetségében küldötte el delegátusait. Ezek a szakszervezetek alakították azután a maguk delegátusaiból: vagyis minden egyes szakma országos szakszervezetének és a megyei szakmaközi szervezetek bizottságainak kiküldöttjeiből a nemzeti bizottságot. Ez a 129 tagú bizottság, amely 38 különböző szakma központi szervezetének és 90 megyei szakmaközi bizottságának a delegátusait egyesíti, évenként egyszer ülésezik és egy adminisztrációs bizottságot és egy igazgatótanácsot választ. Az adminisztrációs bizottság havonként egyszer ül össze, alapjában véve ez a 35 tagú testület ellenőrzi az igazgatóbizottság munkáját, de a munkát magát a nyolctagú elnöki tanács intézi.

Jouhaux alapjában véve mérsékelt politikája éveivel ezelőtt szakadást okozott a szakszervezetekben. A baloldali elemek keveselték a CGT 1918-ban leszögeztett programját, amely elismeri, hogy a munkásság jogai érvényesíthetők a fennálló társadalmi keretek között. A disszidens kommunista szakszervezetek azonban mint egy két évvel ezelőtt visszatértek a CGT kereteibe, rövidebb idő után, hogy a francia kommunista és szocialista párt megkötötte híres fegyverszövetségét a választásokra.

Ötmillió szakszervezeti tag

Ez a visszatérés nem történt ingyen. A szakszervezetek kommunista elemei igen erős akciókat folytattak a szakszervezetek tanácsában, ahová két delegátusuk, Frachon és Racommond kerültek Jouhaux mellé ellenőrként. Noha a nyolctagú elnöki tanácsban még mindig a régi szakszervezeti emberek vannak a többségben, a tanácsban igen erős szerepet visz a két kommunista bizalmi ember.

A francia szakszervezetek létszáma a Blum-kormány uralomra jutása óta meghaladja az ötmilliót. A szakszervezetek kereteibe beözönlött új elemek szakszervezeti iskolázottsága meglehetősen gyenge, nem ismerik a régi szakszervezeti emberek fegyverzettségét sem és ez a közel hárommilliónyi sereg igen jó talaj a szélsőséges agitációra. Ha tehát hivatalosan még ma is Jouhaux a főtitkár és a régi szakszervezeti politika képviselői teszik a szakszervezeti vezetőség többségét, a feljük fölött állandóan ott lebeg a damoklész kard, mert uralmukat könnyen megdöntheti a baloldali ellenzék.

Demokratizálódott a munkaadók szövetsége

A munkaadók szövetsége a Confédération Nationale de la Production Française vagy újabb nevén Confédération Générale du Patronat Français szintén megérezte az új idők szelét és ez a szövetség, amely valamikor a nagyipar fellegvára volt és vezetőségében döntő szava volt a De Werdeléknek és Peyerimhoff-oknak, ma erősen demokratizálódott. Az elmúlt évek társadalmi viharaiiban nagyon népszerűtlenné vált nehézipari vezetők megértették, hogy sokkal több szimpátiára számíthatnak a közvélemény részéről, ha maguk helyett népszerűbb harcosokat állítanak a küzdőfrontra. A Konföderáció elnökévé egy újságíró, C. J. Gignoux-t tették, aki valóban modern újságíróhoz illő eszközökkel látott a szövetség átszervezéséhez és különböző módszereinek megreformálásához.

Ma a helyzet az, hogy ez a munkaadószervezet erősen kibővült a kisipar és a kézművesség képviselőivel, 150 tagú központi tanácsában 34 különböző iparág van képviselve. És jellemző az új demokrati-

kus áramlatra, hogy ebben a központi tanácsban 12 képviselője van például az élelmezési iparnak, míg az acélipar, tehát De Werdeléknek csak öt delegátus képviseli és a Peyerimhoff elnöksége alatt álló bányai érdekeltségűeknek szintén csak öt hely jutott a tanácsban, viszont az autó-, repülőgép- és bicikliiparra nyolc hely esik.

Az ellentét

A szövetség legfőbb gondja az volt, hogy a keretéhez tartozó hatalmasokhoz a kisebbek tömegeit csatolja. Az Etoile melletti előkelő kis palotában igen élénk szervezőmunka folyik, amelynek célja, hogy a szövetség olyan tagjait, akiknek anyagi eszközök hiányában megfelelő jogügyi és szaktanács nem áll rendelkezésre, ellássa megfelelő dokumentációval, tanácsokat adjon nekik adóügyekben, segítse az államhatalommal szembeni eljárásokban és deputációzásokban, amiknek főképp új törvények parlamenti tárgyalása idején nagy a jelentősége.

A munkaadók szervezetének feladatait és politikáját azonban lényegesen megnehezíti tagjainak sokfélesége. Itt már sokkal nehezebb egységes akcióra hangolni az importőröket és az exportőröket, azokat a gyárakat, amelyek hazai nyersanyaggal dolgoznak, azokkal, amelyek külföldről fedezik nyersanyagszükségletüket. A munkaadók fellépése tehát pozitív irány-

ban nem mindig egységes. Most azonban amikor a munkásság (szerintük) túlzott követeléseiről, sőt „tulkapásairól” van szó, nagyon is egységes a munkaadók frontja.

A negyvenórás munkahét bevezetése és a különböző szociális törvények kiharcolása után, mit akar most a munkásság?

A CGT minap közzétett kompromisszum szerint először is nyitva akarja hagyni az ajtót arra, hogy egyes iparágakban, hol a devalváció következtében még nem emeltek fel megfelelően a béreket, ezekről a miniszterelnök által javasolt hathónapos fegyverszünet alatt is lehessen tárgyalni. Másodszor, hogy a kormány törvényt terjesszen a parlament elé a munkásfelvételek és elbocsátások szabályozására, ami másszóval azt jelenti, hogy ezekbe a kérdésekbe törvényre alapított beleszólási jogot akar a CGT. És harmadszor, hogy a fizetett szabadságok intézményét kiterjesszék azokra a területekre is, ahol még eddig nem vezették be.

A CGT kívánságainak hallatára a munkaadók maguk is megfogalmazták „minimális követeléseiket”, amelyekben vezetőhelyen szerepel, hogy a munkaadók nem hajlandók lemondani főnőkjogaikról és szabadkezet akarnak fenntartani maguknak a munkásfelvételek és munkáselbocsátások kérdésében.

Blum békeszövege

Ez volt a helyzet, amikor Blum miniszterelnök elmondta a kamarában béke-

szózatát, amely igen érdekes stáció a francia szocializmus fejlődésében.

Azt mondotta a miniszterelnök, hogy minden társadalmi rendben szükség van vezetőkre. Tehát a munkaadóknak is meg kell hagyni vezetőszerepüket, hiszen súlyos felelősség nyugszik rajtuk. Figyelmeztette őket azonban a kormányelnök, hogy ez a vezetőszerep ma már nem lehet ugyanaz, mint valamikor, ma már nem alapítható „isteni jogokra”.

De a munkásságnak sem maradt adós a szocialista miniszterelnök a figyelmeztetéssel. Nem lehet a szociális követeléseket egy csapásra megvalósítani, mondotta Blum és ha a kormány felelősségének teljes tudatában nem feleldkezik is meg azokról a nagy közmunkákról, amelyeknek követniük kell majd a világháttér építőmunkáit, hogy munkához jusson az a munkássereg, amely a kiállítás építkezéseinek befejeztével felszabadul, a miniszterelnök nagyon komolyan hangsúlyozta, hogy az ország teherbíróképessége nem bírja el azokat a terheket, amiket a CGT kívánságai rárólnának.

Sok vihart lecsendesített, sok bajt elsimított már ez a tőrekenyalak intellektuális-politikus, akiért nem rajonganak a munkaadók és akinek munkásvezéri titkán sokat töpregenek kritikussai.

Ha most is sikerül megbékítenie, na csak ideiglenesen is, a szembenálló ellenfeleket és legalább hat hónapra felfüggesznie a belső társadalmi harcot, jó szorogálatot tesz ezzel Franciaországnak.

SELECT MOZGÓ

Michiko Meini
egyetlen bécsi filmje:

Az utolsó szerelem

partnerei: **Albert Bassermann, Hans Jaray**

rendezte: **Fritz Schulz**, zenéjét szerezte: **Richard Tauber-Franz Salmhofer.**

Ma premier!

Egy elkéseredett zsidó ügyvéd és egy lengyel pogromhős a bírák előtt

Ryppe ügyvéd bizoit abban, hogy „megváltó menetével” eljutt Palesztina kapujáig. Doboszynski antiszemita bandavezér rémuralma Myslenicében

Varsó, május 23. Két kalandos vállalkozás epológusa játszódik most le a lengyel bíróságok előtt. Forma szerint nagy a hasonlóság a kettő között, annál nagyobb a különbség a két vállalkozás erkölcsi motívumai és céljai között. Az egyik Wilhelm Ryppe, varsói zsidó ügyvéd és volt osztrák katonatiszt „megváltó-menete”, amelyet Varsóból Palesztinába akart rendezni hűvel, akik az „ifjú zsidó front” nevű szövetségbe tömörültek. A másik a „myslenicei mars”, amelyet Doboszynski nemzeti demokrata vezér rendezett katonailag szervezett illegális csapatával. Doboszynski emberei végre is hajtották terüket, városokat foglaltak el, lefegyverezték a rendőrséget, terrorista uralmat inauguráltak és ahol jártak, sorra rombolták a zsidó üzleteket.

A myslenicei zendülők pere Krakkóban folyik és nagy politikai perré nőtte ki magát, amely magára vonta az egész lengyel közvélemény figyelmét. Ezzel szemben Ryppe ügyvéd perét igen szerény keretek között és lecsökkent érdeklődés mellett tárgyalják Varsóban. Egy vilnai konzervatív lap kivételével a nemzsidó lapok nem is küldték el tudósítóikat Ryppe ügyének tárgyalására. A vádlott ügyvéd maga látja el ügyének védelmét, mert, ugymond, kívülálló nem tudja beleélni magát abba a különleges lelkiállapotba, mely őt a nemmindennapi vállalkozására indította és az is jellemző Ryppe-re, hogy a tárgyalás helyét és időpontját eltitkolta hívei előtt és így csak kevesen jelentek meg a hallgatóság sorában. Amint az újságíróknak kijelentette, mint akart akadályozni, hogy hívei szimpátiátünetésekre ragadtassák magukat a per folyamán.

Ryppe ügyvéd büne

Ryppe ügyvédet a rendőrség ellen elkövetett sértésért ültették a vádlottak padjára. A vádirat szerint 1936 november 16-án, ami-

kor Varsótól három órányi távolságra a karhatalom felosztatta az általa vezetett többszáz főnyi megváltási menetet, „gyilkosok”-nak bélyegezte a rendőröket. A vádlott nem tagadja ezt. Kijelenti azonban, hogy akkor tette ezt a sértő kijelentést, amikor látta, hogy a rendőrök puskatussal ütt az ő embereit. Arra a kérdésre, hogy ténylegesen hitte-e, hogy meg tudja valósítani a Palesztinába való menetelést, vagy pedig tüntetések szánta-e az egész menetet, Ryppe ügyvéd határozott és kemény hangon így felelt:

— Teljesen meg voltam győződve arról, hogy elérjük célunkat és eljutunk Erec Jisrael kapujához. Az ilyen vállalkozás éppoly kevésbé lehet tüntetés, mint ez a per... Előzetes gondoskodás történt az egész menet kielégítő ellátásáról.

Amire nem emlékszik a tanu

Ezeket mondotta Ryppe ügyvéd bírái előtt. Ezután azt a tisztviselőt hallgatták ki, akit a menet felosztásával bíztak meg. Elmondotta, hogy Ryppe megtagadta az engedelmességet, amikor a karhatalom felosztotta őt a menet felosztására. Utasította a rendőrséget, hogy lásson hozzá a menet szétosztásához, mire a menetek kórusban kiáltották: „Ránk löhettek!” A tanu elmondotta még, hogy nehéz művel volt a menet felosztása, arra azonban nem emlékszik már, hogy milyen eszközök igénybevételével hajtották azt végre.

A vádlott erre az illetékes rendőrsztag parancsnokának kihallgatását kérte a bíróságtól és ismételt hangsúlyozta, hogy éppen a menet szétosztásánál alkalmazott eszközök voltak azok, amelyek őt sértő kijelentésre indították.

A rendőrség képviselője azzal replikázik, hogy a vádlottnak, mint ügyvédnek tudnia

kellene, hogy a rendőrség szükség esetén kénytelen puskatussal és bajonettel fellépni, ha rendelkezéseinek nem engedelmességeknek.

Ryppe ügyvéd: Amikor elkéseredett zsidó ifjak menete élen haladtam, nem éreztem magamat ügyvédnek, hanem egyszerű, szerencsétlen zsidónak, mint a többiek. Minden erőmmel ki akartam menteni Lengyelországból a zsidó ifjuságot és meg akartam óvni attól, hogy olyan élményekben legyen része, mint amilyenek a pryzycitki, a minszkma-zowieczkii és a legutóbbi bresztlitovszki borzalmas események voltak.

Ryppe ügyvédnek ezek a szavai mély hatást gyakoroltak mindazokra, akik jelen voltak a tárgyaláson. A bíróság ezután elnapolta a tárgyalást, újabb tanuk beidézése céljából.

A krakkói per

Egészen más légkörben kezdődött meg a mysleniczei nemzeti demokrata kalandorok perének tárgyalása a krakkói hadbírószék előtt. A vádirat elmondja, hogy milyen tervszerű előkészületek alapján hajtották végre Doboszynski, a nemzeti demokrata párt krakkói körzetének vezetője puccs-szerű akcióját. Emberei megtámadták a rendőrállomást, ahonnan fegyvereket és muníciót raboltak el, majd szétrombolták az épületet. Ezután a zsidó üzleteket rohamozták meg, elrabolták a kereskedők áruit és a piacot magyartüzet raktak azokból. Ez volt a bevezetés, amely után sorozatos közelharok dultak Myslenicze környékén a rendőrcsapatok és Doboszynski emberei között. A banda nagy részét sikerült lefegyverezni, Doboszynski azonban kilenc emberével elmenekült a cseh határ mentén lévő erdőbe és csak december 15-én került sor a banda végleges felosztására.

A krakkói per hetekig fog elhúzódni. A mostani tárgyalás csak előjátéka a főtárgyalásnak, amelynek során Doboszynski maga fog felelni tetteiért tizenegy fővádlott társával egyetemben. A védőknek azon indítványát, hogy a pert politikai jellegénél fogva esküdtbírószékhez utalják át, elutasították. A vádlottak kijelentették, hogy ártatlanok. Azt mondták, hogy nem vettek részt Doboszynski vállalkozásában, ők csak a nemzeti demokrata teremőrséghez tartoztak, amelyek az volt a feladata, hogy pártrendezvényeket megóvják a „zsidók támadásaitól”.

KÖZGAZDASÁG

Kartellbe tömörülnek a bőrgyárak

Régóta húzódo tárgyalások értek el a gyakorlati megvalósításhoz azzal az elvi megállapodással, amellyel az ország számtalváltó bőrgyárai egy szakmai kartell felállítását határozták el.

Az akció nem újkeletű. A bőrgyári kartell terve felmerült majdnem minden alkalommal, amidőn a piac helyzete kedvezőtlenül alakult, amikor az árak nyomottak voltak, amikor a rentabilitás csökkent és túlprodukciónak ütötte fel a fejét. Senki sem gondolta volna, hogy a bőrgyárak kartellje éppen most fog megalakulni, amikor az árak ugrásszerűen emelkednek és túlprodukciónak sem lehet beszélni. Igaz ugyan, hogy a kartell tárgyalások alkalmával az érdekelt gyárosok nem győzték hangoztatni, hogy a kartell célját nem az árak felhajtása képezi, hanem a szakma megorganizálása, egységes árak és eladási feltételek megteremtése, a nyersbőrbeszerzési anomáliák megszüntetése és nem utolsósorban a forgalmi adó lefizetésének ellenőrzése annak biztosítása érdekében, hogy az esetleges adómanipulációk révén egyetlen gyár, vagy üzem se

juthasson előnyhöz a többi gyárak rovására.

Hírek szerint a bőrgyári kartell elsősorban a talpedadások megrendszabályozására készül. A kartell — egyes bucaresti lapjelentések szerint — az eladásokat is összpontosítani akarja és evégett, valamint a kartell ténykedéseinek ellenőrzésére kapcsolatot vett fel egy oly fővárosi pénzügyintézettel, amely speciálisan ipari kartellek irányításával és finanszírozásával foglalkozik. A kartelltagok igen jelentékeny összegű váltógaranciákat nyújtottak, hogy arra az esetre, ha valamelyik kartelltag a megállapodást be nem tartja, megfelelő szankciók álljanak a kartell rendelkezésére a renitens gyárral szemben.

A szakmai kereskedelem egyelőre érthető figyelemmel kíséri a mozgalom további sorsát. A bucaresti bőrnagykereskedők azonban némi aggodalommal néznek a várható fejlemények elé és arra hivatkoznak, hogy a kartell megalapítása a mi viszonyok között, amidőn a talpárak az utóbbi hat hónap alatt mintegy 90 százalékkal emelkedtek, nem volt időszzerű. Az engrószisták főleg től tartanak, hogy a kartell által megállapítandó nagybani eladási árak nem fogják az engros-kereskedelem rentabilitását biztosítani. Másrésztől attól tartanak, hogy egyes tökére erős nagykereskedők bémunka révén a kartellen kívül maradó kisebb üzemekben fognak saját számlára rendeléseket eszközölni, ami a piac újabb megrázkódtatásait vonná maga után.

Ezekre az aggodalmakra azonban csak a jövő tudja majd a kellő válszt megadni. Véleményünk szerint a kartell mindig szem előtt fogja tartani azt az elvet, hogy a bõripar csak a bõrkereskedelemmel való harmónikus együttműködés révén tudja azokat a várakozásokat valóra váltani, melyeket a kartell megalapításához fűzött.

Dr. Beeski Irén

gyermek-ideggyógyász és beszédhibák javító

Gyógypedagógiai Otthona

foglalkozik ideges és szellemileg visszamaradt gyermekekkel. Hormonkezeléssel értelem fejlesztés. Kislányok nevelése. Fogyasztások túlkövéreknél. Individuálpszichológia szexuális tulfejlettségénél. Halló-néma gyermekek beszédmegindítás. Dadogókat gyógyít. Pesti és bécsi egyetemi klinikai módszerek.

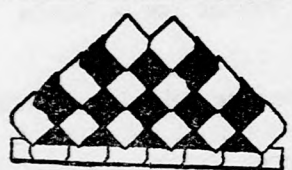
Str. Elisabeta 25. Telefon: 17-67.

Megváltoztatták a kisiparosok pereiben döntő bíróságok hatáskörét

A hivatalos lapban közzétett törvény szerint azon városokban, ahol munkakamara, illetve munkabíróság működik, a kis iparosok egymás közötti, valamint ügyfelek ellen indított perekben 50.000 lej értékhatárig ezentul nem a járásbíróságok mellett működő döntőbíróságok hivatottak itélkezni, hanem a munkabíróságok. Az 50 ezer lej meghaladó és egymillió lejig terjedő értékű perekben továbbra is ezek a döntőbíróságok itélkeznek.

Rövid üzleti hírek

Compania de Gaz Cluj hosszabb ideig akciót folytatott annak érdekében, hogy a cluj-kolozsvári gázgyár koncesszióját visszaszeresse. Ez az akció azonban nem vezetett eredményre és a május 31-én Bucarestben tartandó rendkívüli közgyűlésen az igazgatóság javaslatot fog tenni a vállalat felszámolására. A vállalat múlt évi mérlegét 3.100.000 lej részvénytőke és 240.547 lej tartalékalap mellett 838 ezer lej veszteséggel zárta.

Fedés palával (Eternit)

olcsóbb a bádognál 40%-kal. Cserépedés-sel is versenyképes, mert könnyű és a fedél faanyagánál óriási megtakarítás érhető el. Díjmentes ajánlattal szolgál „FAVORIT” fabrica de ardesie artificiala Osorhei, jud. Bihor.

Uj Brockhaus-világ-atlas

a német könyvkiadás remeke lesz. Nagyság 16/23 cm. Lexikonalak, 670 színes térkép, 840 műnyomású kép, 680 lap, teljes földrajzi névjegyzékkel. Előzetes rendelések kedvezményes ára 648 lej portóval, vámmal. Megjelenése után sokkal drágább lesz. Siessen előjegyezni LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen részletes prospektust.

A *dicsősámmartin-dicsőszentmártoni Fabrica de Sticlă Ardeleană S. A.* berendezkedett üvegyártásra is. Az új szekció részére a vállalat már meg is kapta az iparpártolási törvény kedvezményeit.

A *Foresta-konszernhez* tartozó *Forestiera Union S. A.* az Autonom Erdőpénztártól 167 hektár területű erdőség faanyagát vásárolta meg Buzău megyében. Az erdőségért 5.822.500 lejt fizet a vállalat.

A *Banca Nationala* május 15-től kezdődőleg a nála elhelyezett látraszóló betétek után egy és fél százalékos kezelési és egyéb költséget számít fel.

A *pénzügyminiszter* 32-1937. szám alatt rendeletet adott ki, amely szerint a Banca Nationalán kívül a pénzügyigazgatóságok is kötelesek beváltani a következő kötvények esedékes szelvényeit és kisorsolt címleteit: 1919. évi Imprumutul Unirii, 1920. évi Imprumutul refacerei és renta deblocata, 1922. évi törlesztéses kisajátítási kötvény, 1922. évi kisajátítási kötvény örök járadék. A rendelet szerint a benyújtott szelvények ellenértéke azonnal kiutalandó.

tisztítsa

nyári és sport cipőit

Eg-Gü-vel

Arlejtések

Pénzügyminisztérium, Bucaresti: Május 29-én 9000 darab izzólámpa és 5000 kg. parakettviasz beszerzése.

Autonom Monopólpénztár, Bucaresti: Junius 2-án 19.000 kg. buzakeményítő beszerzése.

Societatea Comunală a Tramelelor, Bucaresti: Junius 2-án 1400 vagon búkk tűzifa és 400 vagon cser tűzifa beszerzése.

Cluj dóhánygyár: Május 31-én 160 köbméter I-a száraz, gőzölt búkkdeszka beszerzése.

Sita Buzăului község (Brasovmegye): Május 31-én 600 szál búkkfa eladása.

Râsnov község (Brasovmegye): Junius 1-én 1565 szál fenyőfa, 1757 szál búkkfa, továbbá 4670 szál búkkfa eladása. Övadék 25.000 lej és 22.000 lej.

Homorod község (Tárnava-Maremegye): Junius 1-én 708 szál lábónálló tölgyfa eladása. Kikiáltási ár 273.959 lej.

Brasovi erdőigazgatóság: Junius 1-én 97.83 hektár területű odorhei megyei erdőség, 32.31 hektár területű ciuc megyei erdőség faanyagának eladása. Övadék 37.680 lej és 20.700 lej.

Oráste városa: Junius 4-én villamosági anyagok beszerzése az 1937 és 1938. évre.

A központi adóügyi bizottság döntései

A Monitorul Oficial 1937 108. száma közli a központi adóügyi bizottság 1936 április 1-től—1937 április 1-ig hozott döntéseit, amelyek eddig hivatalosan közzé téve nem lettek. Ezek közül kiemeljük a következőket:

a) Az igazgatósági tagoknak, tartós jellegű, teljesített szolgálataiknak egyenértékűen fizetett szolgálati fizetésnek és nem tantiennek tekintendők és ennélfogva a törvény 31. szak. 3. pontja alapján a bruttó nyereségből levonandók.

b) A részvénytársaságok járó kamat (osztalék) jövedelmek nem adózthatók meg supracota adóval, mert ezek csak a részvényeseknek — osztalék címén — történő kiosztásánál lesznek majd supracotával is megadóztatandók.

c) A 18.000 lej — az 1937 április 1-én módosított törvény szerint 35.000 lej — minimális adóval megadózott kereskedelmi és ipari vállalatok — vagyis azok, amelyek osztályozáson kívül esnek — aditionálé, nem a minimális adó tiszterese után, hanem a

minimális adónak a kereskedelmi (9%), illetve ipari (7%) adókulcsával való szorzásából származó alap után számítandók.

d) Valamely vállalat költségei, azon évi bruttó jövedelemből vonandók le, melyben mint tényleg kifizettek és igazoltak jelentkeznek még akkor is, ha az előző évekből származnak. Ez az eset áll különösen az 1935 március 7-ike előtti deviza-prémium hátralékokra.

OPERA VI. 2. VI. 3. Menaka

hindu balettje.

A legjobb hindu táncművészek

GAURI SHANKAR
RAMNARAYA
VIMALA
MOHANLAL
MALIATI
KRISHANA
DAMAYANTI
LEELIA

Eredeti hindu zenekar

— Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok a régbévalt enyhe, természetes „Ferenc József” keserítvénnek már mérsékelt adagokban való használata által is igen könnyű és hig ürülést, ugyanint rendszeres gyomor- és bélműködést érnek el. Az orvosok ajánlják.

— Meghalt Karl Kramarz a cseh köztársaság első miniszterelnöke. Prágából jel.: Ma délelőtt meghalt Karl Kramarz, a nemzeti egységpárt vezetője, a csehszlovák köztársaság első miniszterelnöke, akit a függetlenség érdekében kifejtett tevékenysége miatt halálraítéltek, majd büntetését 20 évi börtönre változtatták. Egyike volt azoknak, akik nem voltak hajlandók elismerni a szovjeteket, amelyek szerinte szakítottak a tradicionális pánszlávizmussal.

Inq. Rasconu DICTIONAR TEHNIC german-roman

Deutsch-romän. Technisches Wörterbuch Ed. II. mérnöki, matematikai, fizikai, kémiai német-román szótár. 260 lap. Utánvét 160 lej LEPAGE-nál, Cluj. Portóval együtt.

Brehm: Állatok világa

(Népszerű Brehm két kötetben). A teljes mű 1400 lap, 152 fekete és színes műmelléklettel, 406 képpel, kartonálva (súlya három kiló), utánvétes portóval együtt 380 lej LEPAGE-nál, Cluj.

Elbocsátotta 500 munkását a Schul-kendőgyár, mert adóügyben elvitték a vállalat könyveit és iratait

A gyár leállította üzemét az ügyészégi adóházkutatás miatt. Több kolozsvári gyárnál tartottak adóházkutatást szerdán

Cluj-Kolozsvár május 26. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délelőtt kellemetlen meglepetésben volt része néhány előkelő cluj-kolozsvári gyárnak. A szóbanforgó gyárak igazgatósága és személyzete igen nehéz percekkel állott ki, annak ellenére, hogy idegrendszerük meglehetősen megedződött a gyakori hatósági revíziók, inspekciónak és vizsgálatok során. Noha ebben az esztendőben különös szigorúsággal kezelték az adókövetéseket és a legtöbb cluj-kolozsvári iparvállalat több, mint kétszer annyi adót fizet az idén, mint tavaly, a különböző pénzügyi közegek meglehetősen gyakran teszik látogatásukat az egyes cégek felé, hol repülőbéllyeg, hol forgalmi adó, hol egyéb adók kontrollja címén és ilyenkor a hivatalnokai kar munkája órákig szenved fennakadást, a látogatás egyéb következményein kívül.

Szerdán délelőtt azonban olyan látogatásban volt része több cluj-kolozsvári gyárnak, amely lényegében és formájában is egészen szokatlan az adóellenőrzés történetében.

Ügyészégi adóellenőrzés

Az említett iparvállalatoknál ottáru bizottság jelent meg: dr. N. Stan bucaresti pénzügyminisztériumi inspektor vezetésével, akinek speciális delegációja van adóvizsgálatok megejtésére. A bizottság, amelynek három cluj-kolozsvári pénzügyi tisztviselő is tagja volt, ötödik tagjaként pedig Muresan rendőrkomiszár szerepelt, aki az ügyesség megbízásából vett részt a bizottság ellenőrző munkájában.

Az öttagú ellenőrzőbizottság bejelentette a gyárak igazgatóságának, hogy a gyárak ellen feljelentések érkeztek és azért ezöbéli megbízatásuk van az ügyészégtől a vizsgálat megejtésére. A vizsgálat ezután úgy folyt le, mint valami bünygyi házkutatás. Az ellenőrző komizsió tagjai egyszerűen megszállták az iródnhelyiségek összes szobáit, összeszedték az összes könyveket, kihúzták az iróasztalokról fiókjait, onnan kiemelték a levelezéseket, számlákat és egyéb iratokat, majd sietve ládába csomagolták az irományokat és magukkal vitték.

Az ilyen módon meglátogatott gyáraknál a szó szoros értelmében megállt a munka. Mert a bizottság azokat a könyveket és azokat az iratokat is elvitte, amelyek a folyó ügyek intézéséhez is szükségesek. A szokatlan eljárásról bővebb magyarázatot a gyárak nem kaptak. Így vitték el többek között a Schul-kendőgyár üzleti könyveit és iratait is. A Schul kendőgyár igazgatósága a szokatlan eljárásra első ízben azzal reagált, hogy azonnal beárta a gyárát és szélnek eresztette a vállalat mintegy ötszáz munkását.

Alkalmunk volt beszélgetni a Schul kendőgyár igazgatójával, aki kijelentette, hogy amennyiben nem tud jogvédelmet kapni az ilyen szokatlan eljárással szemben, úgy nem tudja gyárát tovább fenn tartani és inkább leállítja az üzemét, mintsem hasonló végzaturáknak tegye ki magát.

— Ha tényleg van valamilyen feljelentés cégem ellen adó ügyben — mondotta az igazgató — úgy ennek más elintézési módja van, mint az, hogy a gyár könyveinek elkobzásával az üzem normális menését lehetetlenné tegye.

Beavatkozik a munkügyi inspektorátus

A Schul kendőgyár akciója miatt a szerdai gyárlátogatások nem fognak nyom nélkül elmúlni. A gyár elbocsátott munkásai ugyanis nyomban a ruházati és bőripari munkások szakszervezetéhez fordultak, amely még a szerdai nap folyamán érintkezésbe lépett a munkügyi inspektorátussal, amelytől intézkedéseket kért a helyzet sürgős orvoslására.

Cluj-kolozsvári közgazdasági körökben

igen nagy visszatetszést szült az adóellenőrzésnek ez a szokatlan módja. Lehetetlennek tartják, hogy az amugy is nehéz gondokkal küzdő és ezérféle adóval és illetékekkel sujtott iparvállalatokat olyan módon kezeljék, mint ahogyan a büntető bíróságok a vádlottakat kezelik. Az ilyen adóellenőrzések megbénítják a tisztviselői kar munkáját és mint a Schul kendőgyár esetéből is látható, magának az üzemnek a fennmaradását is veszélyeztetik. A mai gazdasági viszonyok közepette pedig aligha lehet célja a pénzügyi kormányzatnak, hogy az ország gazdasági életében annyira fontos gyárak működését problematikusá tegye és esetlegesen ezerszámra termelje ki mesterségesen a munkanélkülieket.

Visszaérkezett Romániába Mihály vajda

Mihály vajda Varsóban Károly király nevében romániai látogatásra invitálta meg Mosciski elnököt

Varsó, május 26. Mihály nagyvajda tegnap délután elhagyta Varsót. Miután búcsulátogatást tett Moscicki lengyel köztársasági elnöknek. Öfensége a pályaudvarra ment, ahová Schally tábornoknak, a köztársasági elnök katonai irodájának főnöke kísérte. Az állomás előtt egy cserkész kirendeltség és egy vadászszázad tisztelettel a trónörökös előtt, akit a téren összegyűlt tömeg lelkesen ünnepelt. A zenekar a román nemzeti himnuszot játszott, miközben Mihály nagyvajda, a tisztviselő iskola növendékeinek egy századától kísérvé a pályaudvar csarnokába vonult. Az üdvözlő beszédek elhangzása után öfensége kocsijába szállt s a román nemzeti himnusz hangjai közben a vonat 3 óra 35 perc kor elindult Bucuresti felé. Mihály nagyvajdát utazásában Zamfirescu varsói román meghatalmazott miniszter kíséri. Mihály nagyvajda vonata megállt Lublinban, ahol az ifjúsági szervezetek több, mint kétezer képviselője nagy ünnepélyesen részesítette a román trónörökösöt. Egét verő lelkes éljenzés közepette öfensége le-

Az „Odol” megvédi gyermekeinek egészségét

mert az ODOL megelőzőleg hat fertőzések ellen, tehát nátha, toroktájás, influenza és más bajok esetében. Az ODOL üdít és élénkít. Az ODOL egészségesen tartja a fogakat és a szájat. Gyermekei tehát kezdjék el korán a szájápolást ODOL-lal és jegyezzék meg a mondást

Használd ODOL-t s ép maradj Szájad, torkod és fogad!

83 a tökéletesített ODOL jelzése, melynek fertőtlenítő hatását nagy mértékben fokoztuk. Az ODOL-nak ezt a kiváló bakteriumölő hatását bakteriológiai és klinikai kísérletek tudományosan bebizonyították.

gárságot azoktól, akik arra nem jogosítottak. Ma is függőben van a legtöbb semmitűszék előtt egy csomó hasonló per és másokat is fognak folyamatba venni.

Csak egy része egy másik problémának

Igaza van, midőn azt írja, hogy ez a kérdés az állampolgársági revízió egyrésze csupán egy másik, nagyobb problémának... Ha azonban eltérhetnek a vélemények afőlött, hogyan kell a közélet nacionalizálásának szükségességét kielégíteni, a csalárd uton szerzett állampolgárságok revíziója tekintetében nem lehet közöttünk különbség.

Abban a meggyőződésben, hogy törvény útján kell megtszítani az atmoszférát, mingyárt miniszteri kinevezésem után tapasztalt jogászokból álló bizottságot neveztem ki, hogy irányításom alatt törvényjavaslatot készítsünk elő. Uj impulzust kellett adni a visszaélések felfedezésének, anélkül azonban, hogy károszt és bizonytalanságot idézzünk elő általános revízióval való fenyegetőzéssel. Meg kellett továbbá könnyíteni a helyzetet azon mieinknek, akik, bár románok, nem tudták az állampolgárságot megkapni. Előbe kellett vágni továbbá újabb visszaéléseknek, szankcionálni az eddigieket, még akkor is, ha a bűnös nem látható, de mindenesetre úgy, hogy ne okozzunk az országnak kellemetlenségeket a külföldön.

A törvényjavaslat készen állott, midőn beterjesztették a parlament kezdeményezésből származó tervezetet, amely ellen a legtöbb törvényhozói tanács különböző figyelemre méltó kifogásokat emelt. Engedélyt kértem a kamarától, hogy a két tervezetet egyszerre hozzuk a parlament elé, hogy minél jobb törvényt alkothassunk.

Természetesen nem volt lehetséges, hogy a kormány ne foglalt légyen állást az új törvényjavaslattal szemben, amelynek teljes felelősségét kellett volna viselnie. A kormány határozata azonban, indokolt okokból, késlekedett, amíg azután én el távoztam az igazságügyminisztérium éléről. Ön, ha nem csalódom, a parlamentáris rendszer ellen van. Én mellette vagyok. Ez nem akadályoz meg abban, hogy ne állapítsam meg a parlamentáris rendszer bizonyos hiányosságait és lassúságait, amelyeket én magam sajnálok, amelyek ellen mindig harcoltam és amelyeket nem tartok helyrehozhatatlannak, minthogy nem annyira az intézménynek tulajdoníthatók, mint az embereknek, akik vezetik.

Ez történt az illető törvényjavaslattal. Beláthatja, hogy megtettem mindent, ami oly rövid időn belül megtehető volt. Ha a törvény nem ment keresztül, tulajdonképpen senki sem hibás, én a legkevésbé.

Mircea Djuvara.

Mircea Djuvara mosakodását Pamfil Seicaru a levélhez fűzött kommentárjában arra használja fel, hogy a kormányt és a parlamentáris rendszert egyaránt hibáztassa a revízió javaslat lemaradásáért.

Djuvara volt igazságügy-miniszter mosakodik...

Miért nem szavazta meg a parlament az állampolgárságok revíziójáról szóló törvényjavaslatot

Bucuresti, május 26. A Curentul főszerkesztője, Pamfil Seicaru, liberális listán megválasztott képviselő az elmúlt év novemberében parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot terjesztett be az állampolgárságok revíziójáról. A javaslat, amely erénnyé, sőt köteleességgé léptette elő a denunciálást és amely az igazságtalanságok és a szipolyozás széles lehetőségeit tárta volna fel, a képviselőház irattárában maradt. Pamfil Seicaru lapjában többször is megreklamálta törvényjavaslatát a kormánytól, amelyet felelőssé tett azért, hogy az idegenek problémája megoldatlan maradt. Különösen Mircea Djuvara akkori igazságügyminisztert tette felelőssé a történetekért, miután Djuvara a javaslat benyújtása alkalmával kijelentette, hogy Pamfil Seicaru javaslatát a kormány hasonló törvénytervezetével együtt kívánja tárgyalgatni. Pamfil Seicaru támadó cikkére Djuvara volt igazságügyminiszter levélben válaszolt. Megjegyezni kívánjuk, hogy Djuvara a fővárosi egyetem jogi fakultásának tanára, kifogástalan európeér és demokrata hírében áll, aki ismételt-

képviselte Romániát különböző nemzetközi konferenciákon.

„Evek óta foglalkoztat a kérdés”

„Szeretett barátom — írja Djuvara Seicaruhoz intézett levelében — olvastam azt a gyanúsítást, mintha én lettem volna az, aki isten tudja milyen okból eltemettem az állampolgárságok revíziójáról szóló törvényjavaslatot. Azt hiszem, nem árt, ha megmondom az igazat. Mindenekelőtt is: ismerem a kérdést, nemcsak politikai, de jogi szempontból is. Evek óta vittem egy nagy és nehéz pert egy idegen ellen, aki kerülő uton próbált befurakodni a román családba.

Ahogy bekerültem a kormányba, elővettem a kérdést, amely kollégáimat is foglalkoztatta. Bizonyára emlékezni fog arra, hogy szigorú vizsgálatot rendeltem el a visszaélések felfedezésére és kemény szankciókat fogamatositottam. Személyesen intézkedtem az igazságügyminisztériumban, hogy minden bebizonyított esetben gyűgyék igénybe a törvényes fellebbezési fórumokat az elkövetett igazságtalanságok reparálására és vonják meg az állampol-

ipóit

mi (9%), il-
való szorza-
ítandók.
e, azon évi
e, melyben
igazítottak je-
előző évekből
különösen az
viza-prémium

VI. 3.

da

észek

nekar

ik, ifju anyák
égbevált eny-
keresüviz-
való haszná-
ürülést, ugy-
ködést érnek

eseh köztársá-
ból jel.: Ma
z, a nemzeti
ovák köztár-
a független-
enyisége miatt
20 évi börtön-
szoknak, akik
ni a szovjete-
ak a tradicío-

atok

A teljes mű-
műmelléklettel,
három kiló),
lej LEPAGE-

SPORT

Egyiptommal és Spanyolországgal játszik egy csoportban Románia a labdarugó-világbajnokságon

Jugoszláviának könnyebb a helyzete: Lengyelországgal került egy csoportba

Cluj-Kolozsvár, május 26. (Az Uj Kelet tud.) A jövő évi párizsi labdarugóvilágbajnokságra ismeretesen Románia Jugoszláviával és Egyiptommal került egy csoportba azzal, hogy a csoportból egy jut ba a 16-os döntő mezőnybe. A beosztást Románia és Jugoszlávia sérelmesnek tartották azzal az indokkal, hogy mindkét nemzet labdarugóportja elérte már azt a nívót, hogy ne egymás legyőzése árán jussanak be a döntőbe, hanem olyan csoportba kerüljenek külön-külön, ahol a továbbjutás mindkét csoport számára a reális erőviszonyok alapján biztosítva van.

A kérdésben Románia és Jugoszlávia képviselői megbeszélésre ültek össze, amelynek határozata alapján megkeresést intéztek a világbajnokság rendezőségéhez, amelyben a csoportbeosztás módosítását kérték, azzal, hogy ellenkező esetben Románia és Jugoszlávia nem látják értelmét a világbajnokságon való részvételnek.

A FIFA válaszában orvoslást ígért és egyben közölte, hogy Romániát és Jugoszláviát mindenképpen különválasztják. Az ügyben most döntést történt. Románia a sorsolás szerint Spanyolországgal és Egyiptommal, míg Jugoszlávia Lengyelországgal került egy csoportba. A sorsolás tehát Jugoszláviának kedvezett, mert Románia helyzete sokkal nehezebb. Komoly ellenfél Egyiptom is, de nagyon komoly Spanyolország.

Bucurestiben vegyes impressziókat keltett a hivatalos értesítés, amely ellen azonban ezúttal fellebbezésnek helye nincs. A labdarugószövetség hivatalos köreiben már megkezdtek az előkészítő munkálatokat, amelyek következményeként levelet intéztek Egyiptomhoz, amelyben indítványozni fogják, hogy Románia már az ősszel kerüljön Egyiptom területén össze Egyiptom válogatottjával, míg a reváns mérkőzés, minthogy a selejtező mérkőzések kétfordulósak, a tavaszszal Bucurestiben legyen.

A világ legjobb teniszesei Bucurestiben? Bucuresti hivatalos teniszkörök a nyár folyamán profiteniszversenyt rendeznek, amelyre meghívták a világ legjobb teniszeseit. Meghívatást nyertek: Perry, Tilden, Vínnes és Cochet. A terv megvalósítása annál is inkább lehetséges, minthogy az említett teniszprofilak a nyár folyamán európai túráj bonyolítanak le.

Az FC Bologna, Olaszország bajnoka, a nyár folyamán a Közép-Európa Kupa mérkőzések befejeztével európai túrára megy. Ennek során több mint valószínű, hogy Bucurestibe is ellátogat.

A ROMÁN KUPA DÖNTŐJE JUNIUS 13-AN LESZ. Az Újpest ugyanis a román labdarugószövetséghez eljuttatott választásban elfogadta az ajánlott KK terminusokat: június 6. és 20. Ennek fogva a Román Kupa döntőjét a két KK mérkőzés közé állítják.

Belgium válogatott labdarugócsapata a Bucuresti mérkőzésen kívül Belgrádban is szerepelni fog, ahol a Jugoszlávia válogatottjával mérí össze erejét. A belga-jugoszláv mérkőzést, amely június 6-án lesz, Barlassina olasz játékevezető vezeti.

PLOESTEANU A JUVENTUSÉ! A Patria híradása szerint Ploesteanu, az Unversitatea kitűnő játékos belépési nyilatkozatot írt alá a Juventusnak. A Juventus cserébe visszavonta fellebbezését, amelyet a Juventus—Unversitatea mérkőzés igazolása ellen adott be. Az Unversitate ugyanis a szóbanforgó mérkőzésen felelősséget vállalt.

Oradea-Nagyváradon nemzetközi tornát bonyolítanak le június 6. és 10-én. A két rendező a Crisana és a CAO. Az ellenfelek nevei még nem ismeretesek, de arról van szó, hogy egy cseh és jugoszláv együttes legyen a nemzetközi torna két külföldi résztvevője. A nemzetközi torna után pár napra a Crisana Magyarországra utazik, ahol több mérkőzést játszik. Első szereplése Szegeden lesz a Szeged FC ellen.

Belgium válogatottja Románia ellen: Radjou, Paverick—Joachim, Dalhem—Stynen—Lewinter, Duyle—Worhoof—Capelle—Breine—Van den Eynde. De hol a román válogatott?

A Crisana 50.000 lej kölcsönt kért a labdarugószövetségtől. A kérés felett a szövetség még nem döntött.

CAO—Victoria barátságos mérkőzés lesz vasárnap Oradea-Nagyváradon. A mérkőzés megtartása aligha ütközik akadályokba, minthogy úgy a CAO, mint a Victoria vasárnap „szabadnaposok”. A CAO egyébként már most igen élénken tevékenykedik jövő évi együttese összeállításán. Az oradea-nagyváradai egyesület vezetősége Bódi (Franco Romana), Dunareanu (Craiovan), valamint Tóth, Bedő, Zrzsik és Gerber CAMT játékosokat a Starunja elleni barátságos mérkőzésen ki fogja próbálni. A CAO a nyár folyamán Oradea-Nagyváradon nemzetközi mérkőzéseket játszik a jugoszláv Beogradsky és a Jugoszláviával.

A Nemzeti Bajnokságban vasárnap egyetlen mérkőzést játszanak Aradon: A Gloria együttese a Crisana-val játszik. A mérkőzés mindkét együttes szempontjából sorsdöntő. Ezzel szemben a B) csoportokban teljes forduló kerül eldöntésre. A Gloria—Crisana mérkőzést Mity Niculescu vezeti.

OKTÓBER 4-ÉN ROMANIA Ausztriával, Magyarországgal, vagy Olaszországgal játszik. Luchide román szövetségi főtitkár holnap Bécsbe utazik, ahol a Közép-Európa Kupában résztvevő nemzetek képviselői konferenciára ülnek össze. Luchide Bécsben tárgyalásokat fog folytatni abban az irányban, hogy október 4-én, amely napot a szövetség szabadon hagyja, válogatott mérkőzést rendezhessenk Bucurestiben. Románia ellenfele e napon Olaszország, Magyarország, vagy Ausztria válogatottja lenne. A három közül az egyik biztosan játszik e napon Bucurestiben.

Románia góllövő rekordját Dobay (Ripensia) tartja husz góllal. Második Petea Valcov (Venus) 17, harmadik Jordache (Unirea Tricolor) 16 góllal.

A Balkán labdarugótorna, a jelek szerint, az idén már nem kerül lebonyolításra. A rendezés körül annyi a kellemetlenség, hogy az érdekeltek annak megszüntetésére gondolnak.

A világirodalom szenzációja

André Maurois Anglia története

Egy nagy nép kalandokban gazdag életrajza. Izgalmas, igaz, érdekes remekmű, 576 lap, fűzve 211 LEPAGE-nál Cluj. Postán utárvétel.

Zsidó kiadója miatt kitiltották a prágai Phaidon könyveket Németországból

Az olcsó kulturtörténelmi művekre nincs szükség Németországban. A sajtó követeli a náci-szépirodalom elleni retorziót

Prága, május 26. A bécsi Phaidon könyvkiadó vállalat leipzig-i megbízottja, Volckmar a napokban közölte a kiadó vállalat tulajdonosával, dr Béla Horovitz-al, hogy kénytelen a vállalatot kötött szerződését felbontani, minthogy a német kormány hivatalosan eltiltotta a Phaidon-könyveknek a birodalom területén való terjesztését. A vállalat leipzig-i, igen jelentékeny összegre rugó követeléseit zárolták. (A tilalmat azzal indokolják, hogy Németország hivatalos köreit megtudták, hogy Horovitz dr zsidó.)

A Phaidon vállalat az utóbbi időben élénk és eredményes könyvkiadói tevékenységet fejtett ki azzal, hogy magas színvonalon álló olcsó mű- és kulturtörténelmi műveket adott ki szokatlanul olcsó népies áron. E könyvek 60 ezer példányszámu kiadásban jelentek meg, amelyből 45.000-et a német könyvpiac vett föl. A csehszlovák sajtóban a német kormány

ujabb antiszemita és kulturát gátló rendelkezése nagy mebotránkozást keltett. Felháborodnak a tényen, hogy míg a német birodalmi könyvek behozatala a csehszlovák köztársaság területén sokmillió csehszlovákra rug, addig az export alig jelent valamit az ország közgazdasága szempontjából. Amellett pedig a német irodalmi termékek, még a legártatlanabbnak látszó regény is, határozottan náci-tendenciát juttat kifejezésre. Óriási népvagyont lehetne megtakarítani, ha a Németországból Csehszlovákiába özönlő rejtett tendenciájú náci-könyveket, amelyek a demokrácia szellemét megcsufolják, nem engednék be az országba.

Könyvhabitorok a legmodernebb kivitelben, a legdivatosabb színekben olcsón kaphatók a Str. Barițiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

הוֹלִיִּוּד

Keren Kayemeth

e sorsdöntő órákban indítja be Erec Jisrael egy új fontos területének megváltását. Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításában. Adományozatok Emek Hule földjének megváltására!

קֶרֶן קִימַת לְיִשְׂרָאֵל

A kultúremler és az ösztönélet

Minél magasabb fokon áll valaki a szó mai értelmében vett kulturának, szenvedéseinek kezretül annál inkább érzi a természetnek, a lét nagy erőinek óriási súlyát.

A civilizáció mai fokán álló kultúremler tulságosan kifinomodott lelkiéletet él, leg-többször nem találja meg egyensúlyát és így káros jelenségek lépnek föl nála, (parapathia), amelyek olyanok, mintha tényleges betegségi állapotot tükröznenek vissza, akár kifejezett szervi megbetegedést nem lehet megállapítani.

Az életöztönök zavara, a lelki egyensúly bizonyos megingása olyan tünetekben nyilvánul meg, amelyek a gyomor-, bél-, epe-, vese-, máj- és sziv zavarait okozzák, sőt az egész szervezet működését megzavarják.

A világhírű amerikai Gastro D. gyógyszer közvetlenül a központi és vegetatív idegrendszerre hat, tehát a fent leirt zavarokat megszünteti, az egész szervezetet felfrissíti. Az eddig beteg, tehetetlen egyént egészséges, életerős emberré teszi, aki ismét hasznos, dolgozó tagja lehet a társadalomnak.

Gastro D. kapható gyógyszerlátrákban és drogeriákban, vagy megrendelhető 135 lej utárvételt mellett Császár E. gyógyszerlátrában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Két premier: I. Rózsakeringő. Pazar kiállítás, klasszikus szépségű bécsi nagyoperett, Csikós Rózi és Szabó Oszkárrel a főszerepekben. Előadások alatt mámorító rózsaszín fényár és elbűvölő Strauss-muzsika. II. Vadnyugat fia! John Wayne legizgalmasabb cowboy-filmje.

DAVILA MOZGÓ MŰSORA:

Stan és Bran, mint cigányok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

MUNKÁJ MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán 3, 6 és 9 órakor nagy kettős műsor: I. Egy asszony tudja mit akar. Operett filmsláger. Fősz.: Lil Dagover és Adolf Wohlbrük. II. Az egész város beszél. Izgalmas kalandordráma. Fősz.: Edward G. Robinson. III. Journal. Helyárak: 10 és 17 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Finzler ruhafestő és tisztító. Telefon 505. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Előrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Tanítványkiképzést vállal többféle módszerrel Ella Kozmetikai Intézet Regele Ferdinand 11. I. emelet. Tartós szépítés. Ránckezelés.

Megbízható, vallásos, perfekt szakácsnő keres azonnali belépésre a timisoara-i józsefvárosi napközi otthon. Ajánlatokat eddigi működés megjelölésével Eppler Jakabné Timisoara, Str. Vacaresti 21 kérünk.

Eladó hosszú szilskibunda kitűnő állapotban. „Ritka alkalom”. Str. Capitan Ignat 37.

„Siestában” nyaraljunk Szovátán. Panzió, komfort. Információ: Cluj, Iuliu Maniu 39. Telefon: 252.

Előszemélyes konyha, vegetárius konyha, cukrászattal egybekötve. Brisszek, lakodalmak, zsurok rendezését vállalja: Adler, Regele Ferdinand 22, I. emelet. Abonensek kedvezményben részesülnek.

CSÜTÖ
Az Uj Ke
18-60.
— Bucure
— orvosa. Bucu
restibe érkez
egyetem tan
gyobb vérs
Titulescut is
órát tölt a f
— Hárome
mániába egy
lentik: A Ro
ron is kiköt
amerikai R
országot. A
— Siklász
mi halászat
lentik: Sasz
az állami ha
lanságok tö
vizsgálat ki
visszaélések
rava könyv
ügyességne
tott.
— Ujjás
egészségüg
jelentik: I
kőorvosi h
gozott ki
jának eme
kiskórháza
tesítésével
kiskórház
július else
külsőségek
közfürdőt
kiskórház
Szacsalon
készül el.
nek hason
téséhez a
után fogr
ros megye
ve a rend
kori eset,
jében ker
ra. Haldó
vagy legi
autótaxi
re. Dr. P
most kij
gyében a
zeli napo
resztes n
vatal, az
tura hozz
— Erel
egyének
rendbe jö
esténként
mészetes
Az orvos
— A I
zsidó be
szervezet
rendes t
né kertj
résztvev
dező biz
amelyne
gek jav
kat, tár
senfeld
nője a
szolgál
széjjel.
— M
sége el
hány k
melynek
nem k
Táray. I
zót sze
pán nő
hetsége
visszasz
tal, teh
zenesze
nem k
színsze
szerepl
tása t
szépség
rű, sze
fekete
a néző
művész
és igaz
gükber
cluj-ko

HIREK

Az Uj Kelet AUTOMATA telefonszáma: 18-60.

Bucurestibe érkezik Titulescu kezelő-oryosa. Bucurestiből jelentik: Holnap Bucurestibe érkezik Abrami professzor, a párizsi egyetem tanára. A vendég egyike a legnagyobb véspecialistáknak, aki elmúlt évben Titulescut is kezelte. A francia tudós csak 24 órát tölt a fővárosban.

Háromezer amerikai kirándulót hoz Romániába egy olasz óceánjáró. Bucurestiből jelentik: A Roma olasz óceánjáró az idén nyáron is kiköt Constantában fedélzetén 3000 amerikai kirándulóval, akik megtekintik az országot. A Roma július 29-én érkezik.

Sikkasztás nyomára bukkantak az állami halászhatal igazgatóságánál. Bucurestiből jelentik: Sassu miniszter értesítve arról, hogy az állami halászhatal igazgatóságánál szabálytalanságok történtek, vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat kiderítette, hogy tényleg elkövettek visszaéléseket és hogy a bűnös Vasile Dumbrava könyvelőigazgató, akit átadnak az ügyészségnek. Dumbrava 112.000 lejt sikkasztott.

Ujjászervezik máramarosban a közegészségügyi szolgálatot. Sighet-Szigetről jelentik: Maramures-Máramaros megye főorvosi hivatala nagyszabású tervet dolgozott ki a megye közegészségügyi színvonalának emelése érdekében, amelyet falusi kiskórházak, dispenszárók és közfürdők létesítésével akarnak elérni. Az első falusi kiskórház Jeud-Jod községben létesült és július elsején nyitják ezt meg ünnepélyes külsőségek között. A kiskórház mellett közfürdőt is építettek. A jeudihoz hasonló kiskórház építéséhez láttak nozza Sacel-Szacsalon is, amely szeptember elsejére készül el. Több nagyobb községben terveznek hasonló dispenszárót, amelyeknek építéséhez a szükséges összegek elteremtése után fognak hozzá. Maramures-Máramaros megyében nem volt eddig megszervezve a rendes mentőszolgálat és igen gyakori eset, hogy hordágyat sem tudnak idejében keríteni a beteg kórházszállítására. Haldokló betegeket ökrös szekérral, vagy legjobban esetben kis, kényelmetlen autótáxival szállították be Sighet-Szigetre. Dr. Pop Sigismund vármegyei főorvos most kijelentette, hogy megszervezi a megyében a rendes mentőszolgálatot. A közeli napokban modern kétágyas vöröskereszt mentőautót vásárol az orvosi hivatal, az egészségügyi alapok és a prefektúra hozzájárulásával.

Éveken át székszorulásban szenvedő egyének gyakran meglepő rövid idő alatt rendbe jönnek, ha reggelenként felkeléskor és esténként lefekvés előtt egy-egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Az orvosok ajánlják.

A Marpe Lőnéfés új szervezkedése. A zsidó betegeket ástápoló cluj-kolozsvári nőszervezet, a Marpe Lőnéfés vasárnap tartotta rendes teadélutánját Schwartzberger Mihály-né kertjében. A kedélyes uszonna során a résztvevő hölgyek egy harmincöt tagu rendező bizottság megalakítását határozták el, amelynek feladata lesz a szegénysorsú betegek javát szolgáló rendezvényeket, uszonnákat, társas kirándulásokat intézni. Dr. Rosenfeld Salamonné, a Marpe Lőnéfés elnöknője a jelenlévő hölgyek között áldozatkész szolgálataik elismerésül virágot osztott szíjjel.

Mitchiko Meinl, a teakirály japán felesége elvált urától és filmszínésznő lett. Néhány héttel ezelőtt hozták ki első filmjét, melynek címe az Utolsó szerelem. Partnerei nem különösek, mint Albert Bassermann és Járny. Bassermann egy öreg, neves zeneszerzőt személyesít meg. Beleszeret exotikus japán nővendékebe. Ujjból erőre kap alkotó tehetsége és azt hiszi, hogy ezzel fiataloságát is visszaszerezte. De kettőjük közé áll egy fiatal, tehetséges karmester (Járny) és az öreg zeneszerző belátja, hogy e harcból győztesen nem kerülhet ki. Ez a filmnek a magva. A színészek játéka valószínűsíti. Minden szereplője neves színész. Bassermann alakítása tökéletes. Mitchiko Meinl, az exotikus szépségű nő, igen kellemes jelenség. Egyszerű, szerény, finom, kellemes hanggal. Nagy, fekete szemű első pillanattól már megnyerik a néző rokonszenvét. Meg kell említenünk a művésznő ruháit, melyek feltűnően izlások és igazán páratlanul elegánsak egyszerűségükben. A filmet mai kezdettel mutatja be a cluj-kolozsvári Select mozgó.

SEBBE ARCBŐR-SIMÁBB BŐR, HÁLA ENNEK AZ EGYSZERŐ SZÉPÍTŐ-KURÁNAK

Hány — mindig megcsodált és boldog — nő győződött meg róla, milyen csodás a Palmolive szappan hatása. Ez a szépítőkúra olyan egyszerű! Reggel és este masszírozza arcát, a nyakát, vállait a Palmolive szappan bőséges habjával. Öblítse le vízzel, előbb meleggel, azután hideggel.

Ennyi az egész. Ez a csodás hab mélyen behatol a pórusokba és megtisztítja minden piszoktól. Hála az olajbogyó olajának, amellyel készül, a Palmolive szappan megpuhítja az epidermiszt és fiatalos hamvasságot kölcsönöz annak. Az Ön arcbőre fiataloságtól ragyogó lesz!

Palmolive olyan olcsó, hogy a nők milliói használják fürdőszappan gyanánt is, és boldogok, hogy testüket is oly gondosan kezelhetik, mint arcbőrüket.

Széfer-tóra avatás. Oradea-Nagyváradról jelentik: Szép, hagyományos ünnepet ült vasárnap délután a Bész Jicchak templomegyesület közönsége. Róth Jenő, édesapjának szencsés felépülése alkalmával, széfer-tórárt nyújtott át az egyesület templomának. Az ünnepélyt a tradicionális formák vezették be, majd Friedmann egyetemi rabbi hatóságos beszédében méltatta a széfer-tóra avatás nagy fontosságát. Utána Keszenbaum Márton, a munkakamara alelnöke szólalt fel, az egyesület nevében köszöntötte a súlyos betegségéből felépült Róth Farkast és köszönetet mondott a nagy adományért. Egyben bejelentette, hogy az egyesület közeli programjával saját templom felépítését tűzte ki. Az avatás után bankett következett, amely az esti órákban emelkedett hangulatban ért véget. — Mint értesültünk, a Bész Jicchak egyesület templomát három esztendővel ezelőtt rendezték be. A városnak ezen a részén, az ugynevezett olaszirészen, ez az első templom s ezt néhány lelkes ember áldozatkészsége hozta létre. Az egyesület élén Ehiditz Ignác elnök és Keszenbaum Márton ügyvezető-elnök állanak.

Ünnepi előadás a Davila Színházban. Junius hó 5-én, szombaton este a népszerű műkedvelők színre hozták Zola Emil 4 felvonásos színművét, a Pálinkát. A jótékony célu előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A mérsékelt árú jegyek az összes munkásszervezeteknél kaphatók.

ROYAL slágermozgó. Ma, csütörtökön két premier!!!

I. Rózsakeringő

Pazar kiállítású, klasszikus szépségű bécsi nagyoperett. Főszerepekben: OSIKÓS RÓZSI, SZABÓ OSZKAR. Meglepetés! Az előadások alatt: mámorító rózsaszállat, rózsaszín fényár és elbűvöző STRAUSS-muzsika.

A rózsaszállat a cluj Rózsá-Royal drogéria egy kitűnő készítménye.

II. Vadnyugat fiai

JOHN WAYNER bravuros cowboyfilmje.

Fox világhírű és rendkívüli kiadásban a ZEPPELIN KATASZTRÓFAJA.

Lord Melchett ünneplése. Newyorkból jelentik: Az Unió palesztinai mozgalmának testülete, az United Palestine Appeal bankettet rendezett lord Melchett tiszteletére, amelyen közel ezer vendég vett részt. Beszédében lord Melchett kijelentette, hogy az európai zsidók milliói számára Palesztina az egyetlen menedékhely. Az ország felvevőképességét a mezőgazdaság kiépítésével úgy lehet fokozni, hogy két és fél, sőt hárommillió zsidó is megélhet benne. Ha pedig megnyílnának Transzjordánia kapui, akkor még 5-6 millió zsidó tudna ott elhelyezkedni. A királyi bizottság készülő jelentéséhez lord Melchett megjegyezte, hogy nincs az a reakció, amely a zsidó mozgalmat meg tudná semmisíteni és nincs az az akadály, amelyet a végső győzelemig el ne háritának. Beszéltek még: dr. Stephen S. Wise, Felix M. Warburg, Julian Mack főbíró és James G. MacDonald volt kivándorlási kormánybiztos. Herbert A. Lehmann kormányzó levelet intézett a Palestine Appeal vezetéséhez, amelyben közölte, hogy a mozgalom céljaira 4000 dollárt ajándékoz.

Cigarettaival a szájában aludt el és szénégett. Bucurestiből jelentik: Ma hajnalban tíz ütött ki Naculai Niculescunak a Bihar uccában levő házában. A tüzet az okozta, hogy a ház egyik lakója, egy Ion Codreanu nevű 45 éves egyén késő éjjel tért haza ittas állapotban, cigarettával a szájában elaludt, az ágyonemű tüzt fogott és a lángok az egész házat elborították. Codreanu szénégett.

Nagy balett-estély. Szombaton, e hó 29-én este 9 órakor nagy balett-estélyt tartanak R. Moravszchi v. bucaresti és cluj-kolozsvári balettmester növendékei. Szerepelnek: Gina Davidovici, Blau Arienne, Keresztes Klári, Geiger Livia, Moravszchi Tusu, Kadebó Ofélia, Matei P., Stroe Magdalena és Pardie Magdalena. Jegyek a kioszkban.

A hegyivadász tanács tiszteletbeli tagjai. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó ma dekrétumot irt alá, amely a hegyivadász tanács tiszteletbeli tagjait nevezi ki a következőket: Anton Mocsoni, Mihail Sadoveanu, Bratescu-Voimesti, Ionel Pop és Al. Craciunescu.

500 millió lejbe kerül a Bucuresti-Duna csatorna. Bucurestiből jelentik: Az Informația jelenti, hogy Leonida mérnök tervei szerint Bucurestii csatorna útján összekötnék a Dunával és így a főváros kikötőt kapna. A terv megvalósítása 500 millió lejbe kerülne és jelenleg tanulmányozás alatt van.

VARNIA

A FEKETE TENGERT PARTJÁN

Ideális tengeri üdülőhely, gyönyörű strand, elsőrangú gyógyfürdők, csodás természet és kellemes éghajlat. Roulette, Baccara, Chemin de fer, Sport.

A szükséges felvilágosításokhoz szolgálat: Földigazgatóság Varna. Bulgária.

Kenyér és szerelem, Bozay Margit új regénye, amely megelőző nagysikerű regényének a „Tizenöt éves feleség”-nek mintegy folytatása. — A „Kenyér és szerelem” 260 lap, Athenaeum kiadásban ugyancsak 145 Lei Lepagenál Cluj. Kérjen ingyen Athenaeum nagy jegyzéket.

Oradeai-nagyváradai szerkesztőségünk és fiókiadóhivatalunk címe: Schön Dezső, Str. Dimitrie Cantemir 45. Telefon: 20.

Az alkoholizmus elleni liga eredményes működése Maramuresban. Sighetről jelentik: Az új közegészségügyi törvény értelmében a községekben, mint Costiui-Rónaszéken, Viseul mellett az ország összes községeiben megszervezik a „Liga temperanta”, mérséklésért ligáját, amely, mint a neve is mutatja, a mérsékletes alkoholfogyasztás érdekében, az iszákosság ellen küzd. Egyes maramuresi községekben, mint Costu-Rónaszéken, Viseul de sus-Felsővisón, Viseul de jos-Alsóvisón, Poieni de sub Munte-Havasmezón, Campulung-Hosszmezón, Săpanta-Szaploncán és Petrova-Petrován az illető községek körvonalai már megszervezték a liga helyiszervezetét. A tagok szigorú szankciók terhe alatt kötelezik magukat, hogy csak mértékletesen fognak szeszes italokat fogyasztani, a bort csak vízzel hígítva, míg pálinkát egyáltalán nem szabad kizárják a ligából, guny és neveltség tárgyává teszik őket a többi falusiak előtt. A liga már az első napokban is a legszebb eredményeket produkálta Maramures-megyében. Az alkohol, de különösen a szeszfogyasztás rendkívüli mértékben visszaesett. A legérdekesebb viszont az, hogy a szeszfogyasztás csökkenése, vagyis a szeszmonopoli jövedelmeinek csökkenése nagy elégedetlenséget váltott ki a monopolinál a liga működése ellen.

UJ KELET Legujabb hírek

A négus harcias jegyzéke után valószínűleg csak ősszel vitatja meg a Népszövetség Abesszinia kizárásának ügyét

Megnyílt a népszövetségi közgyűlés rendkívüli ülészaka Antonescu megértő légkörben tárgyalt Litvinovval a román-orosz viszonyról

Genf, május 26. (Rador). A Népszövetség közgyűlésének rendkívüli ülészaka ma délután 12.15 órakor nyílt meg. Napirenden Egyiptom felvétele a Népszövetségbe és a hágai nemzetközi döntőbírósgba egy új tagnak való kinevezése szerepelt.

Egyidejű genfi jelentés szerint Krofta cseh-szlovák külügyminiszter tegnap délután ideérkezett és azonnal megbeszélésre ült össze Victor Antonescuval, akit tájékoztatott Hodza miniszterelnök londoni benyomásairól. Antonescu viszont ismertette Delbossal és Edennel folytatott tárgyalásai lefolyását. Csütörtök este a kisantant és Balkán-szövetség megbízottai közös vacsorán vesznek részt.

Tegnap Antonescu Litvinovval is tárgyalt és igen megértő légkörben társalogtak a román-orosz viszonyt érdeklő összes kérdésekről.

Antonescu este a tanács többi tagjaival a nemzetközi újságírótestület vacsoráján vett részt, amit Egyiptomnak a Népszövetségbe való felvétele alkalmával adtak. A tanács tegnap tartotta első nyilvános ülését, amelyen az elnök méltatta Austin Chamberlain érdemeit. Delbos kormányának nevében csatlakozott a mondottakhoz. Eden köszönetét fejezte ki.

Egyébként Delbos francia külügyminiszter meghívta Antonescu román, Krofta cseh külügyminisztereket és Szubotics genfi jogszólvár ügyvivőt.

Genf, május 26. (Rador). A négus jegyzéket tett közzé, amiből kitűnik, hogy Abesszinia nem fog résztvenni a Népszövetség jelenlegi ülészékén. A jegyzék ennek bejelentése mellett határozottságot és harcias szellemet fejez ki, ami meglepetést keltett és élénk kommentárokat adott alkalmat. Valószínű tehát, hogy Abesszinia népszövetségi tagságának kérdését csak ősszel vitatják meg. Addig Olaszország távol tartja magát a népszövetségi munkálatoktól és elhárít magától minden együttműködést, akár részlegest is a leszerelési konferenciával, amit ennek megfelelően csak szeptemberben hívnak össze.

Rüzsdi Arrast választották meg a közgyűlés elnökévé

Genf, május 26. (Rador). A Népszövetség rendkívüli közgyűlése ma délelőtt kezdte meg munkálatait Antonio Quevedo elnöklété alatt.

A LEGFINOMABB, LEGBIZTOSABB ÉS LEGEGÉSZSÉGESEBB GYÖZELME! A „Brilliant-Extra Primissa” és „Luxus-Silken-fine” minőségek meghódítják az egész világot! Győződjön meg csodás borsnyópuha finomságáról. És soha nem fog mást, mint PRIMEROS-t kérni!

Dr. ing. O. Bocancea (prof. Cezar Popescu)

DICTIONAR INDUSTRIAL

german-roman. Deutsch-román. Wörterbuch f. Industrie und Gewerbe. Az összes szakok és iparágak teljes szótára. 300 lap. Portóval együtt utánvétellel 180 lej LEPAGE-nál, Cluj.

Ez az utolsó ülés a régi épületben.

A közgyűlés későbbi folyamán Rüzsdi Arras török külügyminisztert választották meg a Népszövetség közgyűlésének elnökévé 46 szavazattal 49 közül.

Athén, május 26. (Rador). Iszmet Inonu ma éjjel 1 órakor elutazott Párizsba.

Genf, május 26. A Népszövetség mai ülésén Komarniczki lengyel delegátus szótalt fel Abesszinia népszövetségi tagsága kérdésében.

Elhalasztották Károly király cluj-kolozsvári látogatását

Az uralkodó gyengélkedése miatt az ünnepségek valószínűleg a jövő hétre maradnak

CLUJ-KOLOZSVAR, május 26 Vasárnapra, május 30-ra volt kitűzve az új cluj-kolozsvári egyetemi kollégium és az egyetem több más intézményének felavatása. Az ünnepségekre bejelentette részvételtét Öfelsége II. Károly király is, akit ebből az alkalomból a tudományegyetem díszdoktorává avatták volna. Az eredeti tervek szerint az uralkodó Cluj-Kolozsvárról a Méc-vidékre utazott volna, amelynek helyzetét személyesen kívánta tanulmányozni. Szerdán délelőtt dr. Tatar Coriolan professzor, az egyetemi rektorátus képviseletében értekezletre hívta egybe a sajtó képviselőit és részletesen ismertette elnököt a királyi látogatás programját.

Szerdán délután azután táviratilag érte sítették a helyi hatóságokat arról, hogy a királyi látogatást az uralkodó gyengélkedése miatt későbbi időpontra halasztották el. Az uralkodó az elmúlt héten mint ismeretes, könnyebben meghűlt és ennek következtében beszarabiai útját lemondta, de remélte, hogy a cluj-kolozsvári ünnepségeken már meg fog jelenhetni. Orvosai most erről lebeszéltek és így a királyi látogatás valószínűleg a jövő hétre marad.

A királyi udvari marsalli hivatal 57-es számú közleménye szerint Öfelsége a királyi hűlése meg nem szűnt meg, hőmérséklete ismét emelkedett. A május 30-ra Clujra tervezett ünnepségek néhány napi halasztást szenvednek.

Cinema Capitol Premier Külvárosi cirkusz

(Vorstadtvarieté) Az egykori Bécs víadmsága elevenedik meg ebben a filmben, ragyogó zeneszámok. Főszereplők: LUISE ULRICH, a Burgtheater művésznője, HANS MOSER, OSCAR SIMA és RUDOLF CARL, Bécs legkedveltebb komikusai.

Genfben remélik, hogy sikerülni fog helyi jellegű fegyverszüneteket kötni Spanyolországban

A felkelők lelőttek egy angol repülőgépet

Genf, május 26. (Rador.) Itteni körök remélik, hogy Spanyolországban sikerülni fog helyi jellegű fegyverszüneteket kötni, amik lehetővé tennék az önkéntesek visszavonását. A Le Matin ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Genfben mindenki a békülékenység felé hajlik, de még sem szabad túl korán örvendezni. A legkisebb szikra felrobbantthatja a lőporraktárt. Londoni jelentés szerint Soplana közlében a zendülők egy vadászra lelőtt egy angol gyártmányú repülőgépet, amely a Bayonne-Bilbao francia légijáraton közle-

— Halálozás. Dr. Weisz Phöbusné szerdán délután két órakor rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. Temetése ma, csütörtökön délután két órakor lesz a Bratianu ucca 28. szám alatti lakásáról.

kedett. Állítólag az utasok megmenekültek.

Miután Guani delegátus, Uruguay képviselője felolvasta a kiküldött megbízatásait felülvizsgáló bizottság jelentését, Komarniczki szótalt fel. Mindenekelőtt is hangsúlyozta, hogy Lengyelország sem közvetve, sem közvetlenül nincs érdekelve Abessziniában, csupán a nemzetközi együttműködés jövője érdekli, amely a Népszövetségen belül a valószínűségekre kell hogy támaszkodjék. Eppen ezért Abesszinia kérdését Lengyelország a maga részéről elintéztnek tekintti.

Mexikó kiküldöttje rámutatott arra, hogy a lengyel delegátus semmilyen konkrét javaslattal nem ért. A maga részéről hangsúlyozni kívánja, hogy Mexikó határozottan ellenzi a Népszövetség bármely tagállamának kizárását.

Más delegátus nem szótalt fel ebben a kérdésben, mire az elnök a verifikáló bizottság jelentését elfogadottnak jelentette ki. A napirendre térve, Kevedo üdvözölte Rüzsdi Arras török külügyminisztert, a tanács elnökévé való megválasztása alkalmából. Ezután bizottságot küldtek ki, amely Egyiptom tagfelvételi kérését vizsgálta felül. Délután hat órakor újabb ülésen Egyiptom kérését elfogadták és Egyiptomot egyhangulag felvették a Népszövetségbe.

Itélet a bresztlitovszki pogrom ügyében

A lengyel építészek és elektrotechnikusok szövetsége kizárta tagjai sorából a zsidókat

Varsó, május 26. A bresztlitovszki véres antiszemita incidensek folyamánaképpen összesen 185 személyt tartóztattak le, köztük 16 zsidót. A letartóztatottak egy részét gyorsított eljárással 8-10 hónapi fogsággal sújtották.

A lengyel elektrotechnikusok szövetsége ma közgyűlést tartott, amelyen 398 szavazattal 139 ellenében megszavazták az árja-paragrafust és kizárták a zsidókat tagjaik közül.

Az építészek szövetsége 109 szavazattal 52 ellenében hasonló értelmű határozatot hozott. Ezzel szemben az újságírószövetség 88 szavazattal 79 ellenében elvetette az árja paragrafust és Grossternt választotta meg elnökévé.

Dr. Schacht a béke stabilizációjáról beszélt a párizsi világkiállításon

Párizs, május 26. (Rador.) Dr. Schacht jelenlétében rendkívül ünnepélyes keretek között avatták fel ma a nemzetközi kiállítás német csarnokát. Schacht többek között a pozitív békepolitika tényezőiről és a béke stabilizációjáról beszélt és ezeket mondta: Meg vagyok győződve, hogy a politikusok tartják kezükben a népek közötti békéltetés lehetőségeit. A bizonytalanság egyik oka a pénznemek ingadozása. Svájc kivételével, amely a tekintetben nemzetközi kezességet élvez, Németország az egyetlen európai ország, amelynek nincsenek gyarmatai és szükségleteinek megfelelő forrása.

LEGUJABB SPORT

A Venus bajnok, az Unirea Tricolor kiesett

Venus—Unirea Tricolor 4:2 (3:2)

Bucuresti, május 26. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délután hateres néző előtt játszották le a Venus—Unirea Tricolor nemzetibajnoki mérkőzést, amelyet a Venus nyert meg 4:2 (3:2) arányban és ezzel véglegesen biztosította magának Románia 1936-37. évi labdarugó bajnokságát. A mérkőzés érdekessége volt még, hogy amennyiben az Unirea Tricolor nyer, elkerülhette volna a kiesést, másrészt viszont a bajnokságra a Rapidnak is lett volna esélye. Az Unirea Tricolor egyébként már eleve nem remélhetett, mint ahogy pályaválasztási jogát a Venusnak eladta és a mérkőzést a Venus pályáján játszották.

A vezetőgőt a 3. percben Jordache szerzi meg, egy perc múlva azonban a Venus Petea révén kiegyenlít, míg Gruin a vezetést is megszerzi. Barbulesscu 3:1-re javít, majd Jordache újabb gólt lő és az eredmény 3:2. Fordulás után Humis állítja be a végeredményt. A mérkőzést Vuia főhadnagy nagyon gyengén vezette.

A Telefon Club Cluj-Kolozsváron. Az automata telefon szombati felavatása alkalmából érdekes lesz városunknak. A Telefon Club labdarugócsapata, amely csoportjában a C) liga bajnokságát nyerte és bekerült a B) ligába, szomban délután 5 órai kezdettel barátságos mérkőzést játszik az Universitatea csapatával.

— Molotov repülőgépe sikeres leszállást végzett az Északi Sarkon. Moszkvából jelentik: Ma délelőtt a Molotov által vezetett repülőgép sikeres leszállást végzett az Északi Sark állomásán és Alexejev gépe is minden baj nélkül leszállt a sarktól 20 kilométernyire.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT